

ภาคผนวก ค

หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา
ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง จังหวัดปราจีนบุรี
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนชุมชนวัดศรีประจันตคาม

ที่ตั้งและสภาพชุมชนของโรงเรียนชุมชนวัดศรีประจันตคาม

โรงเรียนชุมชนวัดศรีประจันตคาม ตั้งอยู่เลขที่ 2 หมู่ 6 ต.ประจันตคาม อ.ประจันตคาม จ.ปราจีนบุรี เป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอประจันตคาม สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี จัดตั้งครั้งแรกในปี พ.ศ. 2456 และดำเนินการจัดการศึกษามาจนถึงในปัจจุบัน โรงเรียนชุมชนวัดศรีประจันตคามตั้งอยู่ในชุมชน นักเรียนที่มาเรียนในโรงเรียนนี้ส่วนใหญ่อยู่ในชุมชนและบริเวณใกล้เคียง ซึ่งผู้ปกครองและคนในชุมชนมีฐานะทางเศรษฐกิจดี และให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ เสมอมา ด้วยวิสัยทัศน์และจุดหมายของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ที่มุ่งจะพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ เจตคติและทักษะในการดำเนินชีวิต และมีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ทุกประการ ทางโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษา จึงวางแผนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง จังหวัดปราจีนบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องราวของจังหวัดปราจีนบุรี มีเจตคติที่ดี เกิดความรักและความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน และร่วมกันอนุรักษ์มรดกที่ล้ำค่าในท้องถิ่นของตนสืบไป

วิสัยทัศน์

ภายในปี พ.ศ. 2548 โรงเรียนชุมชนวัดศรีประจันตคามมีความมุ่งมั่นที่จะจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ได้ตามมาตรฐานการศึกษา เป็นที่ยอมรับของชุมชน เน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ การใช้เทคโนโลยี สารสนเทศในการแสวงหาความรู้ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ครบถ้วน

จุดหมาย

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนชุมชนวัดศรีประจันตคาม มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนเก่ง คนดีและมีความสุข มีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานที่หลักสูตรกำหนด มีศักยภาพในการศึกษาต่อและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม สามารถปฏิบัติตามหลักธรรมพื้นฐานของพระพุทธศาสนา ได้ตามควรแก่วัยและวุฒิภาวะ
2. มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนตามระเบียบของโรงเรียนและสังคมที่ตนเป็นสมาชิก
3. ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ ใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีในชีวิตประจำวันแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ
4. มีความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย รักการทำงาน มีกระบวนการทำงาน และมุ่งมั่นทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ
5. ดูแลรักษาตนเองให้มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติและรักษาสภาพแวดล้อม
6. มีความรู้ความสามารถในวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษตามมาตรฐานการศึกษา

พันธกิจการจัดการศึกษา

โรงเรียนชุมชนวัดศรีประจันตคาม มีพันธกิจจัดการศึกษาที่สำคัญ ดังนี้

1. โรงเรียนจัดทำและมีหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กระทรวงศึกษาธิการ ที่เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น
2. โรงเรียนพัฒนาครูให้มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. โรงเรียนจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะที่จำเป็นตามมาตรฐานการเรียนรู้ โดยเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการแสวงหาความรู้

4. โรงเรียนดำเนินการพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

- (1) มีคุณธรรม จริยธรรม สามารถปฏิบัติตามหลักธรรมพื้นฐานของพระพุทธศาสนาได้ตามควรแก่วัยและวุฒิภาวะ
- (2) มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนตามระเบียบของโรงเรียนและสังคมที่ตนเป็นสมาชิก
- (3) เป็นผู้ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ ใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีในชีวิตประจำวันแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ
- (4) มีความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย รักการทำงาน มีกระบวนการทำงานและมุ่งมั่นทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ
- (5) ดูแลรักษาตนเองให้มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติและรักษาสภาพแวดล้อม

5. โรงเรียนมีระบบการบริหารจัดการที่เป็นระบบ เป็นประชาธิปไตย โปร่งใสและตรวจสอบได้

6. โรงเรียนจัดหลักสูตร อุปกรณ์การจัดการศึกษาให้เพียงพอ เหมาะสมกับความต้องการใช้ พัฒนาปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เอื้อ สนับสนุนให้การจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ชุมชน

7. โรงเรียนแสวงหาการสนับสนุน ช่วยเหลือและส่งเสริมการจัดการศึกษาจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน องค์กรท้องถิ่น หน่วยงานอื่นในท้องถิ่นและหน่วยงานต้นสังกัด

โครงสร้างของหลักสูตรรายวิชาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้

เพื่อให้การจัดการศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนชุมชนวัดศรีประจันตคาม เป็นไปตามสาระ มาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สภาพปัญหาในชุมชน และสังคม วิสัยทัศน์ จุดหมายการจัดการศึกษาของสถานศึกษา จึงกำหนดโครงสร้างของ หลักสูตรการศึกษารายวิชาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้เพิ่มและกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน ดังนี้

สาระการเรียนรู้	สัดส่วนเวลาเรียน (ชั่วโมง)					
	ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นปีที่			ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นปีที่		
	ป.1	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6
ภาษาไทย	350	330	330	190	190	190
คณิตศาสตร์	150	150	150	190	190	190
วิทยาศาสตร์	70	80	80	100	100	100
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	80	80	80	120	80	80
สุขศึกษาและพลศึกษา	70	60	60	60	60	60
ศิลปะ	40	40	40	50	60	60
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	60	60	60	70	80	80
ภาษาต่างประเทศ	40	60	60	80	100	100
สาระการเรียนรู้เพิ่ม				40	40	40
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	140	140	140	100	100	100
รวมชั่วโมงต่อปี	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
เวลาเรียนเฉลี่ยต่อวัน	วันละ 5 ชั่วโมง					

หมายเหตุ เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้ จัดทำเฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จึงขอเสนอเพียงสาระและมาตรฐานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

หลักสูตรสถานศึกษา

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

เรื่อง จังหวัดปราจีนบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

โรงเรียนชุมชนวัดศรีประจันตคาม

บทนำ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ผู้เรียนทุกคนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาต้องเรียน ทั้งนี้เพราะกลุ่มสาระการเรียนรู้นี้ว่าด้วยการอยู่ร่วมกันบนโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา การเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจซึ่งแตกต่างกันอย่างหลากหลาย การปรับตัวเองกับบริบทสภาพแวดล้อม ทำให้เป็นพลเมืองที่รับผิดชอบ มีความสามารถทางสังคม มีความรู้ ทักษะ คุณธรรมและค่านิยมที่เหมาะสม โดยให้ผู้เรียนเกิดความเจริญงอกงามในแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านความรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จะให้ความรู้แก่ผู้เรียนในเนื้อหาสาระ ความคิดรวบยอดและหลักการสำคัญ ๆ ในสาขาวิชาต่าง ๆ ทางสังคมศาสตร์ ได้แก่ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ รัฐศาสตร์ จริยธรรม สังคมวิทยา เศรษฐศาสตร์ กฎหมาย ประชากรศึกษา และสิ่งแวดล้อมศึกษา ตามขอบเขตที่กำหนดไว้ในแต่ละระดับชั้น โดยจัดการเรียนรู้ในลักษณะบูรณาการหรือสหวิทยาการ

2. ด้านทักษะและกระบวนการ

ในการเรียนสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมนั้น ผู้เรียนควรจะได้พัฒนากระบวนการต่าง ๆ จนเกิดทักษะและกระบวนการ ดังนี้

- ทักษะการคิด เช่น การสรุปความคิด การแปลความ การวิเคราะห์หลักการและการนำไปใช้ ตลอดจนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
- ทักษะการแก้ปัญหา ตามกระบวนการทางสังคมศาสตร์ กระบวนการสืบสอบ เช่น ความสามารถในการตั้งคำถามและการตั้งสมมติฐานอย่างมีระบบ การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล การทดสอบสมมติฐานและสรุปเป็นหลักการ
- ทักษะการเรียนรู้ เช่น ความสามารถในการแสวงหาข้อมูลความรู้โดยการอ่าน การฟัง และการสังเกต ความสามารถในการสื่อสารโดยการพูด การเขียน และการนำเสนอ ความสามารถ

ในการตีความ การสร้างแผนภูมิ แผนที่ ตารางเวลา และการจัดบันทึก รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีและสื่อสารสนเทศต่าง ๆ ให้เป็นประโยชน์ในการแสวงหาความรู้

- ทักษะกระบวนการกลุ่ม เช่น ความสามารถในการเป็นผู้นำและผู้ตามในการทำงาน กลุ่มมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการทำงานของกลุ่ม ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย ด้วยความรับผิดชอบ สร้างสรรค์ผลงาน ช่วยลดข้อขัดแย้งและแก้ปัญหาของกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ด้านเจตคติและค่านิยม

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จะช่วยพัฒนาเจตคติและค่านิยมเกี่ยวกับประชาธิปไตยและความเป็นมนุษย์ เช่น รู้จักตนเอง พึ่งตนเอง ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย มีความกตัญญู รักเกียรติภูมิแห่งตน มินิสัยในการเป็นผู้ผลิตที่ดี มีความพอดีในการบริโภค เห็นคุณค่าของการทำงาน รู้จักคิดวิเคราะห์ การทำงานเป็นกลุ่ม เคารพสิทธิของผู้อื่น เสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีความผูกพันกับกลุ่ม รักท้องถิ่น รักประเทศชาติ เห็นคุณค่า อนุรักษ์ และพัฒนาศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ศรัทธาในหลักธรรมของศาสนา และการปกครองของศาสนา และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

4. ด้านการจัดการและปฏิบัติ

กิจกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการทำงานเป็นกลุ่ม สามารถนำความรู้ ทักษะ ค่านิยมและเจตคติที่ได้รับการอบรมบ่มนิสัยมาใช้ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของผู้เรียนได้

เมื่อมองในภาพรวม ๆ แล้วจะพบว่า ความสำคัญของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม นอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติและสังคมวัฒนธรรม มีทักษะกระบวนการต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจอย่างรอบคอบในการดำเนินชีวิต และมีส่วนร่วมในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาในฐานะพลเมืองดีแล้ว ยังช่วยให้นำความรู้ทางจริยธรรม หลักธรรมทางศาสนา มาพัฒนาตนเองและสังคมได้ ทำให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

วิสัยทัศน์

1. กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นศาสตร์บูรณาการที่มุ่งให้เยาวชนเป็นผู้มีการศึกษา พร้อมที่จะเป็นผู้นำ เป็นผู้มีส่วนร่วม และเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบโดย

- นำความรู้จากอดีตมาสร้างความเข้าใจในมรดกทางวัฒนธรรมของประเทศ เพื่อการตัดสินใจในการเป็นพลเมืองดี

- นำความรู้เกี่ยวกับโลกของเรามาสร้างความเข้าใจในกระบวนการก่อเกิดสภาพแวดล้อมของมนุษย์เพื่อการตัดสินใจในการดำรงชีวิตในสังคม

- นำความรู้เรื่องการเมืองการปกครองมาตัดสินใจเกี่ยวกับการปกครอง ชุมชนท้องถิ่น และประเทศชาติของตน

- นำความรู้เรื่องการผลิต การแจกจ่าย และการบริโภคสินค้าและบริการ มาตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดเพื่อการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ และการอยู่ในสังคม

- นำความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของจริยธรรม ศาสนา มาตัดสินใจในการประพฤติปฏิบัติตนและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น

- นำวิธีการทางสังคมศาสตร์มาค้นหาคำตอบเกี่ยวกับประเด็นปัญหาในสังคม และกำหนดแนวทางประพฤติปฏิบัติที่สร้างสรรค์ต่อส่วนรวม

เยาวชนจำเป็นต้องศึกษาสาระการเรียนรู้กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อให้เข้าใจสังคมโลกที่ซับซ้อน สามารถปกครองดูแลตนเอง รับผิดชอบ เอาใจใส่ต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของโลกได้

ดังนั้น ตลอดระยะเวลาของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ได้ใช้ความรู้ที่มีความหมาย เพื่อการตัดสินใจ การสำรวจตรวจสอบ การสืบค้น การสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ และนำทางตนเองและผู้อื่นเชื่อมโยงความรู้ที่เรียนสู่โลกแห่งความเป็นจริงในชีวิตได้

2. กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ได้บูรณาการสรรพความรู้ กระบวนการและปัจจัยต่าง ๆ เพื่อการเรียนรู้ตามเป้าหมายของท้องถิ่นและประเทศชาติ การเรียนการสอนต้องใช้ข้อมูล ความรู้ทั้งในระดับท้องถิ่น ประเทศชาติ และระดับโลก เชื่อมโยงเข้าด้วยกัน

3. ผู้เรียนได้อภิปรายประเด็นปัญหาร่วมสมัย ร่วมกับเพื่อนและผู้ใหญ่ สามารถแสดงจุดยืนในค่านิยม จริยธรรมของตนอย่างเปิดเผยและจริงใจ ขณะเดียวกันก็รับฟังเหตุผลของผู้อื่นที่แตกต่างจากตนอย่างตั้งใจ

4. การเรียนการสอนเป็นบรรยากาศของการส่งเสริมการคิดขั้นสูงในประเด็นหัวข้อที่ลึกซึ้ง ทำทนาย ผู้สอนปฏิบัติต่อผู้เรียน ที่จะให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยความหมาย ให้ผู้เรียนได้รับการประเมินที่เน้นการนำความรู้มาประยุกต์ใช้ทุกรายวิชา

5. กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมมีการจัดเตรียมโครงการที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของสังคมที่ให้ผู้เรียนได้นำสิ่งที่เรียนไปใช้ได้จริงในการดำเนินชีวิต

คุณภาพผู้เรียน

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดให้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระพื้นฐานที่ผู้เรียนต้องเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วยศาสตร์สาขาต่าง ๆ หลายแขนง มีลักษณะเป็นพหุวิทยาการ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะกระบวนการ มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ รวมทั้งได้แสดงบทบาทและความรับผิดชอบทั้งต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและต่อสภาพแวดล้อม

จากองค์ประกอบดังกล่าว จึงทำให้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีจุดเน้นในการสร้างคุณภาพของผู้เรียน ดังนี้

1. ยึดมั่นในหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ สามารถนำหลักธรรมคำสอนไปใช้ปฏิบัติในการอยู่ร่วมกันได้ เป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม พัฒนาตนเองอยู่เสมอ รวมทั้งบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์กับสังคมส่วนรวม
2. ยึดมั่น ศรัทธาและธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี ปฏิบัติตามกฎหมาย ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมไทย รวมทั้งถ่ายทอดสิ่งที่ดีงามไว้เป็นมรดกของชาติ เพื่อสันติสุขของสังคมไทยและสังคมโลก
3. มีความสามารถในการบริหารจัดการทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพ เพื่อดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ และสามารถนำหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ภาคภูมิใจในความเป็นไทย ทั้งในอดีตและปัจจุบัน สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบและนำไปสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้
5. มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีงามระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม เป็นผู้สร้างวัฒนธรรม มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

เมื่อจบช่วงชั้นที่ 2 (จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) ผู้เรียนจะต้องมีความสามารถ
ดังนี้

1. ได้เรียนรู้เรื่องของจังหวัด ภาคและประเทศของตนเอง ทั้งเชิงประวัติศาสตร์ ลักษณะทางกายภาพ สังคม ประเพณี และวัฒนธรรม รวมทั้งการเมือง การปกครองและสภาพเศรษฐกิจ โดยเน้นความเป็นประเทศไทย
2. ได้รับการพัฒนาความรู้และความเข้าใจในเรื่องศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ปฏิบัติตนตามหลักธรรมคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ รวมทั้งมีส่วนร่วมในศาสนพิธีและพิธีกรรมทางศาสนามากขึ้น
3. ได้ศึกษาและปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิหน้าที่ในฐานะพลเมืองดีของท้องถิ่น จังหวัด ภาค และประเทศ รวมทั้งได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมตามขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมของท้องถิ่นตนเองมากยิ่งขึ้น
4. ได้ศึกษาเปรียบเทียบเรื่องราวของจังหวัดและภาคต่าง ๆ ของประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน
5. ได้รับการพัฒนาแนวคิดทางสังคมศาสตร์ เกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรมหน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์ เพื่อขยายประสบการณ์ไปสู่การทำความเข้าใจในภูมิภาคซีกโลกตะวันออกและตะวันตกเกี่ยวกับศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม การดำเนินชีวิต การจัดระเบียบทางสังคม และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมจากอดีตสู่ปัจจุบัน

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ป. 4-6

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 : เข้าใจประวัติ ความสำคัญ หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและ สามารถนำหลักธรรมของศาสนา มาเป็นหลักปฏิบัติในการอยู่ร่วมกัน

1. รู้และเข้าใจเรื่องราวพื้นฐานเกี่ยวกับประวัติความสำคัญของศาสนา ศาสดาและคัมภีร์ทางศาสนาที่ตนนับถือ
2. รู้และบอกหลักธรรมสำคัญของศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น ๆ
3. รู้และเข้าใจในเรื่องการบริหารจิตและเจริญปัญญา โดยให้ความหมายของสติสัมปชัญญะ สมาธิและปัญญา

3. เข้าใจและปฏิบัติตนตามบรรทัดฐาน และวัฒนธรรมในจังหวัด ภาคและประเทศ รวมทั้งตระหนักถึงความสำคัญในวัฒนธรรมของกลุ่มคนในสังคมที่มีความหลากหลายและยอมรับในคุณค่าซึ่งกันและกัน

มาตรฐาน ส 2.2 : เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และธำรงไว้ซึ่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงประมุข

1. รับผิดชอบต่อความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจของกลุ่มบุคคลในสังคมเพื่อนำไปสู่ความเข้าใจในการใช้อำนาจอธิปไตยในการปกครองประเทศ เข้าใจและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองการปกครอง ตามกระบวนการประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นและประเทศ

2. รู้และเข้าใจความสำคัญของรัฐซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทของ กฎหมายอื่น ๆ การแบ่งแยกอำนาจตามรัฐธรรมนูญ ฉบับปัจจุบัน และปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันและเหมาะสมตามวัย

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิต และการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อดำรงชีวิตอยู่อย่างมีคุณภาพ

1. เข้าใจปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจให้ผู้ผลิตและผู้บริโภคตัดสินใจใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. เข้าใจระบบสินเชื่อ ผลผลิต ผลเสีย ของระบบ สินเชื่อที่มีต่อสถานะการเงิน ของหน่วยบุคคล ธุรกิจองค์กรและประเทศ

3. เข้าใจหลักการเบื้องต้นในการใช้เทคโนโลยี และการแข่งขันที่มีผลต่อการผลิตสินค้าและบริการที่ทำให้ผู้บริโภคตัดสินใจเลือกได้

4. เข้าใจระบบการของเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้

5. เข้าใจระบบและวิธีการของสหกรณ์

มาตรฐาน ส 3.2 เข้าใจระบบ และสถาบันทางเศรษฐกิจและความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

1. รู้และเข้าใจปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการทำงานทั้งการผลิตและการบริการ

2. รู้และเข้าใจบทบาทของการใช้เงินระบบเศรษฐกิจ การตลาด

3. รู้และเข้าใจบทบาทหน้าที่ของธนาคารและสถาบันการเงิน

4. เข้าใจภาษาที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน
5. เข้าใจระบบการพึ่งพาการแข่งขันและการประสานประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.1 : เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์

สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์บนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผล มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

1. เข้าใจเรื่องทศวรรษ ศตวรรษ สหัสวรรษ และยุคสมัยที่สัมพันธ์กับอดีตปัจจุบัน

และอนาคต

2. เข้าใจลักษณะของข้อมูลและการจัดระบบข้อมูลระดับจังหวัด ภาคและประเทศ

3. เข้าใจวิธีการทางประวัติศาสตร์ ในการศึกษาประวัติความเป็นมาของจังหวัด

ภาค ประเทศ โดยเปรียบเทียบให้เห็นการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในจังหวัด ภาค และประเทศ

มาตรฐาน ส 4.2 : เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในแง่ความสัมพันธ์

และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญ

และสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

1. เข้าใจปัจจัยทางภูมิศาสตร์ที่มีผลต่อพัฒนาการการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์และ

การดำเนินชีวิตของคนในจังหวัด ภาค และประเทศ

2. เข้าใจปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมท้องถิ่น

3. รู้จักและวิเคราะห์ผลงานสำคัญที่เกิดจากการสร้างสรรค์วัฒนธรรมในภูมิภาคต่าง ๆ

ของประเทศไทย

มาตรฐาน ส 4.3 : เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความภูมิใจ

และธำรงความเป็นไทย

1. รู้และเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการ การตั้งถิ่นฐานของรัฐไทย ในดินแดนประเทศไทย

ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน

2. เข้าใจปัจจัยพื้นฐานและผลกระทบจากภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์

ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตน ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

3. รู้และเข้าใจประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์ชาติไทย ตั้งแต่อดีต

ถึงปัจจุบัน จนเกิดความภูมิใจ นำไปเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส 5.1 : เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ ตระหนักถึงความสัมพันธ์ของสรรพสิ่ง
ที่ปรากฏในระหว่างที่ซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่
และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหาข้อมูล ภูมิสารสนเทศ อันจะนำไป
สู่การจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

1. เข้าใจมิติสัมพันธ์เชิงทำเลที่ตั้ง ลักษณะทางกายภาพและกระบวนการของ
สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติที่ทำให้เกิดลักษณะกิจกรรมและปรากฏการณ์ในท้องถิ่น
2. เห็นคุณค่า จัดทำและใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ชนิดต่าง ๆ ตรวจวัด
ข้อมูลเชิงภูมิศาสตร์ในท้องถิ่นต่าง ๆ

มาตรฐาน ส 5.2 : เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิด
การสร้างสรรค์วัฒนธรรม และมีจิตสำนึก อนุรักษ์ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม
เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

1. รู้ลักษณะเฉพาะความสำคัญและความแตกต่างของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและ
ทรัพยากรธรรมชาติในภูมิภาคต่าง ๆ ของไทย ตระหนักถึงความจำเป็น วิธีการกระจายและ
แลกเปลี่ยนทรัพยากรระหว่างท้องถิ่น เข้าใจสาเหตุผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม
ทางธรรมชาติและทรัพยากรในท้องถิ่นและประเทศ
2. เข้าใจความแตกต่างของสิ่งแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรมและวิถีชีวิตในภูมิภาค
ต่าง ๆ ของไทย เข้าใจลักษณะการตั้งถิ่นฐานของประชากรและการอพยพย้ายถิ่น ภูมิใจ และรักษา
สิ่งแวดล้อมทางสังคมวัฒนธรรมของท้องถิ่นและประเทศ
3. เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมกับสิ่งแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม
ตระหนักถึงผลจากการกระทำของมนุษย์ที่มีต่อสิ่งแวดล้อม ดำเนินชีวิตตามแนวทางการอนุรักษ์
ทรัพยากร ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม มีส่วนร่วมแก้ปัญหาและส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
4. มีทักษะในการศึกษาค้นคว้าข้อมูลข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมจากแหล่งความรู้ใน
ท้องถิ่น

หมายเหตุ เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้ จัดทำเรื่อง จังหวัดปราจีนบุรี จึงเป็นการจัดทำ
หลักสูตรสถานศึกษาในสาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เท่านั้น

วัตถุประสงค์ของหลักสูตรสถานศึกษา
กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
เรื่อง จังหวัดปราจีนบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องราวของ ประวัติความเป็นมาและความสำคัญของจังหวัดปราจีนบุรี สภาพภูมิศาสตร์ การปกครอง บริการของรัฐ อาชีพ โบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยว ศาสนาและงานวัฒนธรรมประเพณี ภาษาถิ่น บุคคลสำคัญ อาหารพื้นบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาของจังหวัดปราจีนบุรี
2. เพื่อให้ผู้เรียนได้นำเอาความรู้ที่ได้รับในเรื่องราวของจังหวัดปราจีนบุรี ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน
3. เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดความรักและความภาคภูมิใจในจังหวัดปราจีนบุรีและท้องถิ่นของตน และร่วมกันอนุรักษ์มรดกที่ล้ำค่าในจังหวัดปราจีนบุรีและท้องถิ่นของตนสืบไป

กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีจากมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.1 : เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์
สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์บนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผล
มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ป.4-6	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี ชั้น ป.4
1. เข้าใจเรื่องทศวรรษ ศตวรรษ สหัสวรรษ และยุคสมัยที่สัมพันธ์กับอดีตปัจจุบัน และอนาคต	1. รู้และเข้าใจการเทียบศักราช ระหว่าง พ.ศ. กับ ค.ศ. 2. วิเคราะห์เปรียบเทียบเหตุการณ์ต่างจากสื่อ ต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับการนับเวลาและศักราช 3. สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้
2. เข้าใจลักษณะของข้อมูลและ การจัดระบบข้อมูลระดับจังหวัด ภาค และประเทศ	1. รู้และเข้าใจลักษณะข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ จังหวัดของตน 2. สามารถแสวงหาและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง กับจังหวัดของตน 3. ประเมินค่าข้อมูลด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์
3. เข้าใจวิธีการทางประวัติศาสตร์ในการ ศึกษาประวัติความเป็นมาของจังหวัด ภาค ประเทศ โดยเปรียบเทียบให้เห็น การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนใน จังหวัด ภาค และประเทศ	1. รู้และเข้าใจในประวัติความเป็นมา การเปลี่ยนแปลงในอดีตและปัจจุบัน ความสำคัญและปัญหาที่สำคัญของจังหวัด ปราจีนบุรี 2. ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ในการวิเคราะห์ และเปรียบเทียบสภาพการเปลี่ยนแปลงของ จังหวัดปราจีนบุรีในอดีตและปัจจุบัน 3. รู้และเข้าใจในปัญหาที่เกิดในจังหวัดปราจีนบุรี และสรุปแนวทางการแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการ ที่เหมาะสม

มาตรฐาน ส 4.2 : เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในแง่ความสัมพันธ์
และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญ
และสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ป.4-6	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี ชั้น ป.4
1. เข้าใจปัจจัยทางภูมิศาสตร์ที่มีผลต่อพัฒนาการการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์และการดำเนินชีวิตของคนในจังหวัด ภาคและประเทศ	1. รู้และเข้าใจในลักษณะสภาพภูมิศาสตร์ โบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยว การปกครองบริการของรัฐ และการประกอบอาชีพของคนในจังหวัดปราจีนบุรี 2. เข้าใจและปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ของพลเมืองในการดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดปราจีนบุรี
2. เข้าใจปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมท้องถิ่น	1. รู้และเข้าใจในงานวัฒนธรรมประเพณีและศาสนาในจังหวัดปราจีนบุรี 2. อนุรักษ์งานวัฒนธรรมประเพณีของจังหวัดปราจีนบุรี และนำหลักธรรมทางศาสนามาใช้ในชีวิตประจำวัน
3. รู้จักและวิเคราะห์ผลงานสำคัญที่เกิดจากการสร้างสรรค์วัฒนธรรมในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย	1. สามารถบอกและเห็นคุณค่าของผลงานที่เกิดจากการสร้างสรรค์วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของผู้คนในจังหวัด

มาตรฐาน ส 4.3 : เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความภูมิใจ
และธำรงความเป็นไทย

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ป.4-6	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี ชั้น ป.4
1. รู้และเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการการตั้งถิ่นฐานของชาวไทยในดินแดนประเทศไทยตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน	1. สามารถสรุปการตั้งถิ่นฐานและการสร้างอาณาจักรไทยในดินแดนประเทศไทยตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันโดยสังเขป 2. รู้และเข้าใจพัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัยทั้งด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ และสังคมโดยสังเขป 3. ระบุเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์สุโขทัยที่มีผลต่อความรุ่งเรืองและการเปลี่ยนแปลงในสมัยสุโขทัย
2. เข้าใจปัจจัยพื้นฐานและผลกระทบจากภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน	1. รู้และเข้าใจในภูมิปัญญาท้องถิ่น ภาษาถิ่น และอาหารพื้นบ้านของจังหวัดปราจีนบุรี 2. นำภูมิปัญญาท้องถิ่น ภาษาถิ่น และอาหารพื้นบ้านของจังหวัดปราจีนบุรีมาใช้และอนุรักษ์ให้คงอยู่ต่อไป
3. รู้และเข้าใจประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์ชาติไทย ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันจนเกิดความภูมิใจ นำไปเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต	1. รู้และเข้าใจในประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญของจังหวัดปราจีนบุรี 2. รวบรวมประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญของจังหวัดปราจีนบุรีออกเผยแพร่ให้ความรู้และยึดถือเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต

หมายเหตุ ตัวอักษรเอน หมายถึง ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี ในเรื่อง
จังหวัดปราจีนบุรี ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาและนำมาใส่ในผลการเรียนรู้ที่
คาดหวังรายปีชั้น ป.4

กำหนดสาระการเรียนรู้รายปีจากผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี

มาตรฐาน ส 4.1 : เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์
สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์บนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผล
มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

มาตรฐานการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ ช่วงชั้น ป. 4-6		ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีและสาระการเรียนรู้รายปี ชั้น ป. 4	
มาตรฐานการเรียนรู้ ช่วงชั้น ป.4-6	สาระการเรียนรู้ ช่วงชั้น ป.4-6	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง รายปี ชั้น ป.4	สาระการเรียนรู้ รายปี ชั้น ป. 4
1. เข้าใจเรื่องทศวรรษ ศตวรรษ สหัสวรรษ และยุคสมัยที่สัมพันธ์กับ อดีตปัจจุบัน และอนาคต	1. การเปรียบเทียบ พ.ศ. กับปี ค.ศ. 2. การใช้วันเดือนปีและ การนับช่วงเวลาตามแบบ ไทยและสากลที่ปรากฏใน สื่อต่าง ๆ (ตัวอย่าง เหตุการณ์จากข่าว/ หนังสือพิมพ์/ประกาศ/ โฆษณา) 3. ลำดับเหตุการณ์สำคัญ ในจังหวัดของตนที่แสดง ความสัมพันธ์ของอดีต ปัจจุบัน และอนาคต 4. ความหมาย การอ่าน การเขียนและการนับ ทศวรรษ ศตวรรษ และสหัสวรรษ 5. การใช้ทศวรรษ และศตวรรษ ทั้งแบบ พุทธศักราชและคริสต์ ศักราชที่ปรากฏในสื่อ ต่าง ๆ	1. รู้และเข้าใจการเทียบ ศักราช ระหว่าง พ.ศ. กับ ค.ศ. 2. วิเคราะห์เปรียบเทียบ เหตุการณ์ต่างจากสื่อ ต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับ การนับเวลาและศักราช 3. สามารถนำไปใช้ประโยชน์ ในชีวิตประจำวันได้	1. การเปรียบเทียบ พ.ศ. กับปี ค.ศ. 2. การใช้วันเดือนปีและ การนับช่วงเวลาตามแบบ ไทยและสากลที่ปรากฏ ในสื่อต่าง ๆ (ตัวอย่าง เหตุการณ์จากข่าว/ หนังสือพิมพ์/ประกาศ/ โฆษณา) 3. ลำดับเหตุการณ์สำคัญ ในจังหวัดของตนที่แสดง ความสัมพันธ์ของอดีต ปัจจุบัน และอนาคต

มาตรฐาน ส 4.1 : เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์
สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์บนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผล
มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ (ต่อ)

มาตรฐานการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ ช่วงชั้น ป. 4-6		ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีและสาระการเรียนรู้รายปี ชั้น ป. 4	
มาตรฐานการเรียนรู้ ช่วงชั้น ป.4-6	สาระการเรียนรู้ ช่วงชั้น ป.4-6	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง รายปี ชั้น ป.4	สาระการเรียนรู้ รายปี ชั้น ป. 4
	6. ลำดับเหตุการณ์สำคัญใน ภูมิภาคของตนเองที่แสดง ความสัมพันธ์ของอดีต และปัจจุบัน 7. ตัวอย่างการใช้ทศวรรษ และศตวรรษในการเล่า เรื่องที่เกี่ยวข้องกับประวัติ ความเป็นมาของชาติไทย 8. ลำดับเหตุการณ์สำคัญใน ประวัติศาสตร์ไทยที่แสดง ความสัมพันธ์ของอดีต และปัจจุบัน		
2. เข้าใจลักษณะของข้อมูล และการจัดระบบข้อมูล ระดับจังหวัด ภาค และประเทศ	1. แหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ จังหวัด/ภาค/ ประเทศไทย 2. การรวบรวมและจำแนก ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ จังหวัด/ภาค/ประเทศไทย 3. การประเมินและการตรวจสอบ ความถูกต้องของ หลักฐานข้อมูลของจังหวัด/ ภาค/ประเทศ	1. รู้และเข้าใจลักษณะข้อมูล ที่เกี่ยวข้องกับจังหวัด ของตน 2. สามารถแสวงหาและ รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง กับจังหวัดของตน 3. ประเมินค่าข้อมูลด้วยวิธี การทางประวัติศาสตร์	1. แหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ จังหวัดของตน 2. การรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับจังหวัด ของตนเองโดยใช้วิธีการ ทางประวัติศาสตร์ อย่างง่าย 3. การตรวจสอบความ ถูกต้องของข้อมูล

มาตรฐาน ส 4.1 : เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์
สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์บนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผล
มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ (ต่อ)

มาตรฐานการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ ช่วงชั้น ป. 4-6		ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีและสาระการเรียนรู้รายปี ชั้น ป. 4	
มาตรฐานการเรียนรู้ ช่วงชั้น ป.4-6	สาระการเรียนรู้ ช่วงชั้น ป.4-6	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง รายปี ชั้น ป.4	สาระการเรียนรู้ รายปี ชั้น ป. 4
3. เข้าใจวิธีการทางประวัติศาสตร์ในการศึกษา ประวัติความเป็นมาของ จังหวัด ภาค ประเทศ โดยเปรียบเทียบให้เห็น การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ของคนในจังหวัด ภาค และประเทศ	1. ประวัติความเป็นมา และความสำคัญของ จังหวัดปราจีนบุรี 2. ปัญหาและแนวทางใน การแก้ไขปัญหาของ จังหวัดปราจีนบุรี 3. ประวัติความเป็นมาของ ภาคของตนเอง โดย เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ตั้งแต่ อดีตถึงปัจจุบัน 4. ประวัติความเป็นมาของ ประเทศไทยพอสังเขป โดยเปรียบเทียบให้เห็น การเปลี่ยนแปลงด้าน ต่าง ๆ ตั้งแต่อดีตถึง ปัจจุบัน	1. รู้และเข้าใจในประวัติ ความเป็นมา การเปลี่ยนแปลงในอดีตและปัจจุบัน ความสำคัญและปัญหา ที่สำคัญของจังหวัด ปราจีนบุรี 2. ใช้วิธีการทางประวัติ ศาสตร์ในการวิเคราะห์ และเปรียบเทียบสภาพ การเปลี่ยนแปลงของ จังหวัดปราจีนบุรีในอดีต และปัจจุบัน 3. รู้และเข้าใจในปัญหาที่ เกิดในจังหวัดปราจีนบุรี และสรุปแนวทางการแก้ไข ปัญหาด้วยวิธีการ ที่เหมาะสม	1. ประวัติความเป็นมา และความสำคัญของ จังหวัดปราจีนบุรี 2. ปัญหาและแนวทางใน การแก้ไขปัญหาของ จังหวัดปราจีนบุรี

มาตรฐาน ส 4.2 : เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในแง่ความสัมพันธ์
และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญ
และสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

มาตรฐานการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ ช่วงชั้น ป. 4-6		ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีและสาระการเรียนรู้รายปี ชั้น ป. 4	
มาตรฐานการเรียนรู้ ช่วงชั้น ป.4-6	สาระการเรียนรู้ ช่วงชั้น ป.4-6	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง รายปี ชั้น ป.4	สาระการเรียนรู้ รายปี ชั้น ป. 4
1. เข้าใจปัจจัยทาง ภูมิศาสตร์ที่มีผลต่อ พัฒนาการการตั้งถิ่น ฐานของมนุษย์และการ ดำเนินชีวิตของ คนในจังหวัด ภาค และประเทศ	1. สภาพภูมิศาสตร์ของ จังหวัดปราจีนบุรี 2. การปกครองของจังหวัด ปราจีนบุรี 3. อาชีพในจังหวัด ปราจีนบุรี 4. บริการของรัฐในจังหวัด ปราจีนบุรี 5. โบราณสถานและแหล่ง ท่องเที่ยวของจังหวัด ปราจีนบุรี 6. พัฒนาการของภูมิภาค และประเทศไทย 7. ปัจจัยที่มีผลต่อการตั้ง ถิ่นฐานและการดำเนิน ชีวิตของคนในภาค ประเทศ 8. ลักษณะการดำเนินชีวิต ของคนในภาค ประเทศ ที่แตกต่างจากที่อื่นอัน เนื่องมาจากปัจจัยต่าง ๆ 9. ปัจจัยที่มีผลต่อความ แตกต่างของการดำเนิน ชีวิตของคนในภาค ประเทศ 10. เหตุการณ์สำคัญที่ เกี่ยวข้องกับพัฒนาการ ของภูมิภาค ประเทศ	1. รู้และเข้าใจในลักษณะ สภาพภูมิศาสตร์ โบราณสถานและแหล่ง ท่องเที่ยว การปกครอง บริการของรัฐ และการ ประกอบอาชีพของคน ในจังหวัดปราจีนบุรี 2. เข้าใจและปฏิบัติตาม บทบาทหน้าที่ของพลเมือง ในการดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพ การอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติ โบราณสถาน และแหล่งท่องเที่ยวใน จังหวัดปราจีนบุรี	1. สภาพภูมิศาสตร์ของ จังหวัดปราจีนบุรี 2. การปกครองของจังหวัด ปราจีนบุรี 3. บริการของรัฐในจังหวัด ปราจีนบุรี 4. อาชีพในจังหวัด ปราจีนบุรี 5. โบราณสถานและ แหล่งท่องเที่ยวของ จังหวัดปราจีนบุรี

มาตรฐาน ส 4.2 : เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในแง่ความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญ และสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น (ต่อ)

มาตรฐานการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ ช่วงชั้น ป. 4-6		ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีและสาระการเรียนรู้รายปี ชั้น ป. 4	
มาตรฐานการเรียนรู้ ช่วงชั้น ป.4-6	สาระการเรียนรู้ ช่วงชั้น ป.4-6	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง รายปี ชั้น ป.4	สาระการเรียนรู้ รายปี ชั้น ป. 4
2. เข้าใจปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมท้องถิ่น	1. ศาสนาและงานวัฒนธรรม ประเพณีของจังหวัดปราจีนบุรี 2. ปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างสรรค์ วัฒนธรรมท้องถิ่น ในภูมิภาค/ประเทศ	1. รู้และเข้าใจในงานวัฒนธรรมประเพณี และศาสนาในจังหวัดปราจีนบุรี 2. อนุรักษ์งานวัฒนธรรม ประเพณีของจังหวัดปราจีนบุรี และนำหลักธรรมทางศาสนามาใช้ในชีวิตประจำวัน	1. ศาสนาและงานวัฒนธรรม ประเพณีของจังหวัดปราจีนบุรี
3. รู้จักและวิเคราะห์ผลงานสำคัญที่เกิดจากการสร้างสรรค์วัฒนธรรมในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย	1. ผลงาน/บุคคลที่ได้สร้างสรรค์วัฒนธรรมในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศ 2. ประโยชน์ของผลงานที่เกิดจากภูมิปัญญาในภูมิภาค ที่มีต่อการดำเนินชีวิตของคนในจังหวัดของตนเอง	1. สามารถบอกและเห็นคุณค่าของผลงานที่เกิดจากการสร้างสรรค์วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของผู้คนในจังหวัด	1. ประวัติและผลงานด้านวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของผู้คนในจังหวัดตนเอง 2. ประโยชน์ของผลงานที่เกิดจากภูมิปัญญาในภูมิภาค ที่มีต่อการดำเนินชีวิตของคนในจังหวัดของตนเอง

มาตรฐาน ส 4.3 : เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความภูมิใจ
และธำรงความเป็นไทย

มาตรฐานการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ ช่วงชั้น ป. 4-6		ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีและสาระการเรียนรู้รายปี ชั้น ป. 4	
มาตรฐานการเรียนรู้ ช่วงชั้น ป.4-6	สาระการเรียนรู้ ช่วงชั้น ป.4-6	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง รายปี ชั้น ป.4	สาระการเรียนรู้ รายปี ชั้น ป. 4
1. รู้และเข้าใจเกี่ยวกับ พัฒนาการการตั้งถิ่นฐาน ของชาวไทยในดินแดน ประเทศไทยตั้งแต่อดีตถึง ปัจจุบัน	1. การตั้งถิ่นฐานและ การสร้างอาณาจักร ไทยในดินแดนประเทศ ไทยตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน 2. พัฒนาการของอาณาจักร ไทยทั้งทางด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ และสังคม โดยสังเขป 3. เหตุการณ์สำคัญใน ประวัติศาสตร์ไทยที่มีต่อ การเปลี่ยนแปลงและ ความรุ่งเรืองในสมัยต่าง ๆ	1. สามารถสรุปการตั้ง ถิ่นฐานและการสร้าง อาณาจักรไทยในดินแดน ประเทศไทยตั้งแต่ อดีตถึงปัจจุบันโดยสังเขป 2. รู้และเข้าใจพัฒนาการของ อาณาจักรสุโขทัยทั้งด้าน การเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ และสังคม โดยสังเขป 3. ระบุเหตุการณ์สำคัญ ในประวัติศาสตร์สุโขทัย ที่มีผลต่อความรุ่งเรือง และการเปลี่ยนแปลง ในสมัยสุโขทัย	1. การตั้งถิ่นฐานและการ สร้างอาณาจักรไทยใน ดินแดนประเทศไทยตั้งแต่ อดีตถึงปัจจุบัน 2. พัฒนาการของอาณาจักร สุโขทัย ทั้งทางด้าน การเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ และสังคม โดยสังเขป 3. เหตุการณ์สำคัญใน ประวัติศาสตร์สุโขทัยที่มี ผลต่อความเจริญรุ่งเรือง และการเปลี่ยนแปลงใน สมัยสุโขทัย
2. เข้าใจปัจจัยพื้นฐานและ ผลกระทบจากภายนอกที่มี อิทธิพลต่อการ สร้างสรรค์ภูมิปัญญา ท้องถิ่นของตนตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบัน	1. ภูมิปัญญาท้องถิ่นของ จังหวัดปราจีนบุรี 2. ภาษาถิ่นของจังหวัด ปราจีนบุรี 3. อาหารพื้นบ้านของจังหวัด ปราจีนบุรี 4. ปัจจัยพื้นฐานและ ผลกระทบจากภายนอกที่มี อิทธิพลต่อการสร้าง สรรค์ภูมิปัญญาไทยตั้งแต่ อดีตถึงปัจจุบัน	1. รู้และเข้าใจในภูมิปัญญา ท้องถิ่น ภาษาถิ่น และอาหารพื้นบ้านของ จังหวัดปราจีนบุรี 2. นำภูมิปัญญาท้องถิ่น ภาษาถิ่น และอาหาร พื้นบ้านของจังหวัด ปราจีนบุรีมาใช้และอนุรักษ์ ให้คงอยู่ต่อไป	1. ภูมิปัญญาท้องถิ่นของ จังหวัดปราจีนบุรี 2. ภาษาถิ่นของจังหวัด ปราจีนบุรี 3. อาหารพื้นบ้านของ จังหวัดปราจีนบุรี

มาตรฐาน ส 4.3 : เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความภูมิใจ
และธำรงความเป็นไทย (ต่อ)

มาตรฐานการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ ช่วงชั้น ป. 4-6		ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีและสาระการเรียนรู้รายปี ชั้น ป. 4	
มาตรฐานการเรียนรู้ ช่วงชั้น ป.4-6	สาระการเรียนรู้ ช่วงชั้น ป.4-6	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง รายปี ชั้น ป.4	สาระการเรียนรู้ รายปี ชั้น ป. 4
3. รู้และเข้าใจประวัติและ ผลงานของบุคคลสำคัญ ในประวัติศาสตร์ชาติไทย ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน จนเกิดความภูมิใจนำไป เป็นแบบอย่างในการ ดำเนินชีวิต	1. บุคคลสำคัญของ จังหวัดปราจีนบุรี 2. ประวัติผลงานของบุคคล สำคัญในประวัติศาสตร์ ไทยที่มีต่อการพัฒนา ของชาติไทย	1. รู้และเข้าใจในประวัติ และผลงานของ บุคคลสำคัญของ จังหวัดปราจีนบุรี 2. รวบรวมประวัติและ ผลงานของบุคคลสำคัญ ของจังหวัดปราจีนบุรี ออกเผยแพร่ให้ความรู้ และยึดถือเป็นแบบอย่าง ในการดำเนินชีวิต	1. บุคคลสำคัญของ จังหวัดปราจีนบุรี

หมายเหตุ ตัวอักษรเอน หมายถึง ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี และสาระการเรียนรู้
รายปีในเรื่อง จังหวัดปราจีนบุรี ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาและนำมาใส่ไว้ใน
ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี ชั้น ป.4 และสาระการเรียนรู้รายปี ชั้น ป.4 ตามลำดับ

คำอธิบายรายวิชา

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์
เรื่อง จังหวัดปราจีนบุรี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
จำนวนเวลา 28 ชั่วโมง

สาระการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์ เรื่อง จังหวัดปราจีนบุรี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
เป็นรายวิชาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ ในประวัติความเป็นมาและความสำคัญของ
ของจังหวัดปราจีนบุรี สภาพภูมิศาสตร์ การปกครอง บริการของรัฐ การประกอบอาชีพ
โบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ ศาสนาและงานวัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น
ภาษาถิ่น อาหารพื้นบ้าน ประเพณีและผลงานของบุคคลสำคัญ ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหา
ในจังหวัดปราจีนบุรี

เพื่อให้สามารถอธิบายประวัติความเป็นมาและความสำคัญของจังหวัดปราจีนบุรี
วิเคราะห์ปัญหาและเปรียบเทียบสภาพการเปลี่ยนแปลงของจังหวัดปราจีนบุรีในอดีตและ
ในปัจจุบัน ศึกษาลักษณะสภาพภูมิศาสตร์ การสร้างแผนที่ แนวทางการใช้และอนุรักษ์ทรัพยากร
ธรรมชาติ จำแนกประเภทของหน่วยการปกครอง ประเภทบริการของรัฐ ลักษณะการประกอบ
อาชีพ หลักการปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่ของพลเมือง บอกลักษณะและความสำคัญของ
โบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ ปฏิบัติตนที่ดีในการเยี่ยมชมและการอนุรักษ์โบราณสถาน
และแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ อธิบายประเภทและความสำคัญของศาสนา ประยุกต์นำหลักธรรมทาง
ศาสนามาใช้ปฏิบัติในชีวิตประจำวัน สรุปความสำคัญและแนวทางการอนุรักษ์งานวัฒนธรรม
ประเพณี อธิบายลักษณะและทำสิ่งประดิษฐ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
ศึกษาค้นคว้า รวบรวมคำศัพท์ภาษาถิ่น พูดและใช้ภาษาถิ่น อนุรักษ์ภาษาถิ่น ทำอาหารพื้นบ้าน
และนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน เก็บรวบรวมข้อมูลประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญใน
จังหวัดปราจีนบุรี อธิบาย วิเคราะห์และสรุปแนวทางการแก้ไขปัญหาในจังหวัดปราจีนบุรี

โดยเป็นการศึกษาในแนวทางการสังเกต ศึกษาค้นคว้า รวบรวม อภิปราย สอบถาม
สัมภาษณ์ ศึกษานอกสถานที่ แสดงบทบาทสมมติ การทำกิจกรรมกลุ่มและฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง

วัดผลและประเมินผลโดยการสังเกตการรายงานการศึกษาค้นคว้า การแสดงความคิดเห็น
อภิปรายสรุป การมีส่วนร่วมในกิจกรรม ตรวจใบงานสรุป ผลงานสำเร็จ บันทึกสาระการเรียนรู้
เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เกิดทักษะในการปฏิบัติ อันก่อให้เกิดเจตคติที่ดี มีความรัก
และความภาคภูมิใจในเรื่องราวของจังหวัดปราจีนบุรีและท้องถิ่นของตน

สาระการเรียนรู้ เรื่อง จังหวัดปราจีนบุรี

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง จังหวัดปราจีนบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีสาระการเรียนรู้ ดังนี้

1. ประวัติความเป็นมาและความสำคัญของจังหวัดปราจีนบุรี
 - 1.1 ประวัติความเป็นมาของจังหวัดปราจีนบุรี
 - 1.2 ความสำคัญของจังหวัดปราจีนบุรี
2. สภาพภูมิศาสตร์ของจังหวัดปราจีนบุรี
 - 2.1 ลักษณะภูมิประเทศ
 - 2.2 ลักษณะภูมิอากาศ
 - 2.3 ทรัพยากรธรรมชาติ
3. การปกครองของจังหวัดปราจีนบุรี
 - 3.1 ลักษณะการปกครอง
 - 3.2 บทบาทและหน้าที่ของพลเมือง
4. บริการของรัฐในจังหวัดปราจีนบุรี
 - 4.1 การศึกษา
 - 4.2 การคมนาคม
 - 4.3 การสาธารณสุข
 - 4.4 ระบบสาธารณูปโภค
5. อาชีพในจังหวัดปราจีนบุรี
 - 5.1 อาชีพที่สำคัญ
 - 5.2 อาชีพเกษตรกรรม
6. โบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดปราจีนบุรี
 - 6.1 โบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ
 - 6.2 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ปราจีนบุรี
7. ศาสนาและงานวัฒนธรรมประเพณีของจังหวัดปราจีนบุรี
 - 7.1 ศาสนาในจังหวัด
 - 7.2 งานวัฒนธรรมประเพณีที่สำคัญ
 - 7.3 งานแข่งเรือยาวประเพณี

8. ภาษาถิ่นของจังหวัดปราจีนบุรี
 - 8.1 ภาษาถิ่นที่สำคัญ
 - 8.2 ภาษาไทยอีสาน
9. บุคคลสำคัญของจังหวัดปราจีนบุรี
 - 9.1 บุคคลสำคัญในจังหวัด
 - 9.2 ท้าวอุเทน (พระภักดีเดชะ)
10. อาหารพื้นบ้านของจังหวัดปราจีนบุรี
 - 10.1 อาหารพื้นบ้านที่สำคัญ
 - 10.2 ขนมชั้น
11. ภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดปราจีนบุรี
 - 11.1 ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญ
 - 11.2 หัตถกรรมจักสานไม้ไผ่
12. ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาของจังหวัดปราจีนบุรี
 - 12.1 ปัญหาในจังหวัดปราจีนบุรี
 - 12.2 ปัญหายาเสพติด
 - 12.3 การแก้ไขปัญหายาเสพติด

การจัดทำหน่วยการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
 สาระการเรียนรู้ที่ 4 ประวัติศาสตร์ เรื่อง จังหวัดปราจีนบุรี
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 28 ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
1	1. ประวัติความเป็นมาและความสำคัญของจังหวัดปราจีนบุรี 1.1 ประวัติความเป็นมาของจังหวัดปราจีนบุรี 1.2 ความสำคัญของจังหวัดปราจีนบุรี	2
2	2. สภาพภูมิศาสตร์ของจังหวัดปราจีนบุรี 2.1 ลักษณะภูมิประเทศ 2.2 ลักษณะภูมิอากาศ 2.3 ทรัพยากรธรรมชาติ	2
3	3. การปกครองของจังหวัดปราจีนบุรี 3.1 ลักษณะการปกครอง 3.2 บทบาทและหน้าที่ของพลเมือง	2
4	4. บริการของรัฐในจังหวัดปราจีนบุรี 4.1 การศึกษา 4.2 การคมนาคม 4.3 บริการสาธารณสุข 4.3 ระบบสาธารณูปโภค	2
5	5. อาชีพในจังหวัดปราจีนบุรี 5.1 อาชีพที่สำคัญ 5.2 อาชีพเกษตรกรรม	2
6	6. โบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดปราจีนบุรี 6.1 โบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ 6.2 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ปราจีนบุรี	4
7	7. ศาสนาและงานวัฒนธรรมประเพณีของจังหวัดปราจีนบุรี 7.1 ศาสนาในจังหวัด 7.2 งานวัฒนธรรมประเพณีที่สำคัญ 7.3 งานแข่งเรือยาวประเพณี	2
8	8. ภาษาถิ่นของจังหวัดปราจีนบุรี 8.1 ภาษาถิ่นที่สำคัญ 8.2 ภาษาไทยอีสาน	2

หน่วยการเรียนรู้ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
9	9. บุคคลสำคัญของจังหวัดปราจีนบุรี 9.1 บุคคลสำคัญของจังหวัด 9.2 ท้าวอุเทน (พระภักดีเดชะ)	2
10	10. อาหารพื้นบ้านของจังหวัดปราจีนบุรี 10.1 อาหารพื้นบ้านที่สำคัญ 10.2 ขนมชั้น	3
11	11. ภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดปราจีนบุรี 11.1 ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญ 11.2 หัตถกรรมจักสานไม้ไผ่	3
12	12. ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาของจังหวัดปราจีนบุรี 12.1 ปัญหาในจังหวัดปราจีนบุรี 12.2 ปัญหายาเสพติด 12.3 การแก้ไขปัญหาเสพติด	2

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์
เรื่อง จังหวัดปราจีนบุรี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ประวัติความเป็นมาและความสำคัญของจังหวัดปราจีนบุรี
เวลา 2 ชั่วโมง

1. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี

- 1.1 รู้และเข้าใจในประวัติความเป็นมา การเปลี่ยนแปลงในอดีตและปัจจุบัน
ความสำคัญและปัญหาที่สำคัญของจังหวัดปราจีนบุรี
- 1.2 ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ในการวิเคราะห์และเปรียบเทียบสภาพการเปลี่ยนแปลง
ของจังหวัดปราจีนบุรีในอดีตและปัจจุบัน
- 1.3 รู้และเข้าใจในปัญหาที่เกิดขึ้นในจังหวัดปราจีนบุรีและสรุปแนวทางการแก้ไขปัญหา
ด้วยวิธีการที่เหมาะสม

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 2.1 อธิบายประวัติความเป็นมาของจังหวัดปราจีนบุรีได้
- 2.2 วิเคราะห์และเปรียบเทียบสภาพการเปลี่ยนแปลงของจังหวัดปราจีนบุรีในอดีต
และในปัจจุบันได้
- 2.3 อธิบายความสำคัญของจังหวัดปราจีนบุรีได้

3. สาระการเรียนรู้

- 3.1 ประวัติความเป็นมาของจังหวัดปราจีนบุรี
- 3.2 ความสำคัญของจังหวัดปราจีนบุรี

4. การจัดการเรียนรู้

- 4.1 แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม ๆ ละเท่า ๆ กัน กำหนดบทบาทและหน้าที่ของ
สมาชิกในกลุ่มสำหรับการทำกิจกรรมร่วมกัน
- 4.2 ให้ตัวแทนนักเรียนในแต่ละกลุ่ม เล่าเรื่องราวประวัติความเป็นมาของจังหวัด
ปราจีนบุรีโดยย่อจากความรู้เดิมที่เคยศึกษาหรือเคยได้ยินมา ครูอธิบายประกอบเพิ่มเติม

4.3 ครูแจกใบความรู้ที่ 1 กลุ่มละ 1 แผ่น กำหนดให้สมาชิกในกลุ่มร่วมกันปฏิบัติกิจกรรม ดังนี้

4.3.1 ศึกษาประวัติความเป็นมาของจังหวัดปราจีนบุรี สรุปสาระโดยสำคัญ

4.3.2 ศึกษาความสำคัญของจังหวัดปราจีนบุรี สรุปสาระโดยสำคัญ

4.3.3 ประดิษฐ์ตัวอักษรคำขวัญของจังหวัด ธงประจำจังหวัด ตราประจำจังหวัด

4.4 กำหนดให้แต่ละกลุ่มนำเสนอผลงาน วิจาร์ณ และแสดงความคิดเห็น

4.5 ร่วมกันคิดวิเคราะห์และเปรียบเทียบลักษณะความเปลี่ยนแปลงของจังหวัดปราจีนบุรีในอดีตและในปัจจุบัน โดยให้แต่ละกลุ่มแสดงความคิดเห็น และอภิปรายในชั้นเรียน

4.6 ครูและนักเรียนสรุปสาระการเรียนรู้จากบทเรียนร่วมกัน บันทึกสาระการเรียนรู้ที่ได้รับลงในสมุด

5. สื่อ / อุปกรณ์

5.1 แผ่นภาพจังหวัดปราจีนบุรี

5.2 หนังสือ / เอกสารเกี่ยวกับจังหวัดปราจีนบุรี

5.3 ใบความรู้ที่ 1 ประวัติความเป็นมาและความสำคัญของจังหวัดปราจีนบุรี

5.4 ใบงานการทำกิจกรรมกลุ่ม

5.5 ธงประจำจังหวัด

5.6 แผ่นป้ายคำขวัญจังหวัด

5.7 ตราประจำจังหวัด

5.8 กระดาษ สี กาว กรรไกร

6. การวัดผลและประเมินผล

6.1 สังเกตการรายงานและนำเสนอผลงานกลุ่ม ในเรื่อง ประวัติความเป็นมาของจังหวัดปราจีนบุรี ความสำคัญของจังหวัดปราจีนบุรี คำขวัญ ธง และตราประจำจังหวัดปราจีนบุรี

6.2 สังเกตการอภิปรายลักษณะความเปลี่ยนแปลงของจังหวัดปราจีนบุรี

6.3 สังเกตการแสดงความคิดเห็น วิจาร์ณผลงานในชั้นเรียน

6.4 ตรวจใบงานสรุปสาระสำคัญ และผลงานสำเร็จ

6.5 ตรวจการบันทึกสาระการเรียนรู้

ใบความรู้ที่ 1

ประวัติความเป็นมาและความสำคัญของจังหวัดปราจีนบุรี

ประวัติความเป็นมาของจังหวัดปราจีนบุรี

จังหวัดปราจีนบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกของประเทศไทยที่มีอารยธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีที่เก่าแก่และยาวนาน มีความเจริญรุ่งเรืองมาแต่สมัยอาณาจักรสุวรรณภูมิ พุณัน ทวารวดี อีสานปุระ ลพบุรี เมื่อประมาณ 800 ปีก่อน โดยขุดพบหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญ เช่น เมืองโบราณ ชากโบราณสถานซึ่งใช้ประกอบพิธีกรรม ศาสนกิจ และโบราณวัตถุมากมาย เช่น พระพุทธรูป เทวรูป เครื่องปั้นดินเผา เครื่องสำริด เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ

ในยุคสมัยสุโขทัย อโยธยา และรัตนโกสินทร์ ปราจีนบุรีก็จัดเป็นหัวเมืองสำคัญตลอดมา โดยในสมัยอโยธยา เรียกว่า “เมืองปราจีน” เป็นเมืองหน้าด่านที่สำคัญแห่งภาคตะวันออก โดยถือเป็นเมืองกันชนระหว่างประเทศไทยกับกัมพูชา เนื่องจากมีเขตแดนในบางพื้นที่ติดต่อกัน ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้นถูกเรียกว่า “เมืองปราจีน” หรือ “มณฑลปราจีน” จนกระทั่งในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ฯ (ร. 6) ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้มีการจัดระเบียบการปกครองแผ่นดินใหม่ตามแบบของต่างประเทศ มณฑลปราจีนจึงถูกยุบเลิกและมีฐานะเป็นเพียงหัวเมืองหนึ่ง ต่อมาทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้เปลี่ยนคำว่าเมืองเป็นจังหวัด จึงได้ชื่อใหม่ว่า จังหวัดปราจีนบุรี

จังหวัดปราจีนบุรีมีชื่อเรียกกันหลายชื่อ ได้แก่ปราจีนบุรี ปราจีนบุรี ปาจินบุรี ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน คำว่า “ปราจีน” แปลว่าตะวันออก หมายความว่าเมืองทางทิศตะวันออกของประเทศ จากหลักฐานตามพระราชพงศาวดารปรากฏชื่อ “เมืองปราจีน” มาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี และในหนังสือประชุมพระราชพงศาวดารรัชกาลที่ 4 เรียกกันว่า “เมืองปราจีน” หรือ “เมืองประจิม” บ้าง “เมืองปัจจิม” บ้าง เมื่อประเทศไทยจัดการปกครองส่วนภูมิภาคแบบมณฑลเทศาภิบาลในสมัยรัชกาลที่ 5 มีมณฑลปราจีนบุรี เมืองปราจีนเป็นที่ตั้งบัญชาการมณฑล และเมื่อมีประกาศพระบรมราชโองการในสมัยรัชกาลที่ 6 ให้เปลี่ยนคำว่า “เมือง” เป็นจังหวัดทั่วประเทศจึงเป็น “จังหวัดปราจีนบุรี”

ที่ตั้งเมืองปราจีนบุรีแต่เดิมนั้นอยู่ที่ใดไม่ปรากฏแน่ชัด แต่จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่มีเหตุผลพอเชื่อถือได้ คือ ก่อนที่จะเสียกรุงศรีอยุธยาแก่พม่าใน พ.ศ. 2310 นั้น พระยาวชิรปราการได้นำพลพรรคตีฝ่าวงล้อมของพม่าออกจากกรุงศรีอยุธยา มาพักไพร่พลที่บ้านพรานนก เมืองนครนายก ทหารพม่าที่รักษาเมืองปราจีนอยู่ที่บ้านบางคางทราบข่าว จึงได้ยกกำลังมาปราบเกิดปะทะกันและฝ่ายพระยาวิชรปราการได้รับชัยชนะ โดยมีหลักฐานบันทึกไว้ว่า “ บางคางแขวงเมืองปราจีน ” ซึ่งปัจจุบันคือบริเวณวัดบางคางที่ปรากฏหลักฐานเป็นโคกเป็นเนินที่มีเค้าเป็นชัยภูมิที่ตั้งเมืองและขุดพบโบราณวัตถุหลายอย่าง ต่อจากนั้นได้ย้ายมาตั้งที่บริเวณตำราวจุฑปราจีนบุรี ซึ่งในบริเวณนี้ปัจจุบันยังมีซากกำแพงเมืองบางส่วนเหลืออยู่

สมัยก่อนสุโขทัยและสมัยสุโขทัย

จากการศึกษาพบว่าบริเวณที่ตั้งจังหวัดปราจีนบุรีเคยเป็นหัวเมืองของอาณาจักรสุวรรณภูมิ อาณาจักรทวารวดี อาณาจักรพุนัน อาณาจักรอิตานปุระและอาณาจักรลพบุรี โดยปรากฏชื่อในศิลาจารึกว่า “ เมืองอวัธยปุระ ” “ เมืองพระรถ ” หรือ “ เมืองมโหสถ ” โดยมีรายงานการศึกษาของคณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร ว่า “.....เมืองอวัธยปุระ อำเภอศรีมหาโพธิ์ จังหวัดปราจีนบุรี.....นอกจากเมืองโบราณ โบราณสถาน โบราณวัตถุขนาดใหญ่ และสอยงามอันแสดงให้เห็นถึงระดับความเจริญแล้ว ตำแหน่งทางภูมิศาสตร์อันเป็นที่ตั้งของเมืองยังแสดงให้เห็นชัดว่ามีความสำคัญเป็นศูนย์กลางทางค้าและการคมนาคม..... ในทางภูมิศาสตร์เมืองนี้ตั้งอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 130 53 30 เหนือและเส้นแวงที่ 101 25 ตะวันออก ตัวเมืองเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าค่อนข้างรี..... ภายในเมืองมีโคกเนินที่เป็นศาสนสถานทั้งที่สร้างด้วยศิลาแลงและอิฐหลายแห่งซึ่งล้วนมีขนาดใหญ่..... บริเวณนี้มีมีเศษกระเบื้องเกลือกกลางดาด เศษกระเบื้องที่พบมีหลายสมัยนับตั้งแต่สมัยทวารวดี ลพบุรีจนถึงสมัยสุโขทัยและอยุธยา..... ที่เมืองอวัธยปุระนี้การชลประทานเพื่อกักน้ำไว้ใช้เจริญมาก.....”

จากหลักฐานที่เกี่ยวข้องสันนิษฐานได้ว่า “ เมืองอวัธยปุระ ” “ เมืองพระรถ ” “ เมืองมโหสถ ” หรือเมืองปราจีนบุรีในปัจจุบันนี้ได้เกิดขึ้นมาตั้งแต่อาณาจักรสุวรรณภูมิ ประมาณ พ.ศ. 100 เมืองอวัธยปุระอยู่ใต้การปกครองของอาณาจักรพุนัน จนประมาณ พ.ศ. 1100 อาณาจักรทวารวดีได้มีอำนาจแถบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาและแผ่อำนาจมาถึงเมืองอวัธยปุระด้วย จนกระทั่งประมาณ พ.ศ. 1600 อาณาจักรทวารวดีเสื่อมอำนาจเมืองนี้ได้ตกไปอยู่ในอำนาจของอาณาจักรอิตานปุระหรืออาณาจักรเจนละ จากหลักฐานศิลาจารึกอักษรขอมโบราณอ่านได้ความว่า เมืองอวัธยปุระเป็นหัวเมืองใหญ่ มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การปกครองเป็นศูนย์กลางการเผยแพร่ทั้งพุทธศาสนานิกายมหายานและศาสนาพราหมณ์

พระพุทธรูป รูปเคารพและเทวสถาน จึงมีปรากฏหลักฐานให้ขุดค้นพบและปรากฏร่องรอย
ซากปรักหักพังให้เห็นในปัจจุบัน และเมื่อพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 กษัตริย์แห่งอาณาจักรขอมได้แผ่
อำนาจขยายอาณาเขตมาทางลุ่มน้ำเจ้าพระยาเมืองอรัญญประเทศอยู่ในอำนาจขอม

สมัยกรุงศรีอยุธยา

เมื่อสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง) สถาปนากรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี
ได้ใช้แบบแผนการปกครองหัวเมือง โดยให้มีเมืองปราการด่านชั้นในสำหรับป้องกันราชธานีทั้ง
4 ทิศ เมืองปราจีนเป็นหัวเมืองชั้นในด้านตะวันออก และสมัยพระบรมไตรโลกนาถได้เปลี่ยนแปลง
เป็นหัวเมืองชั้นในและหัวเมืองชั้นนอก เมืองปราจีนถูกกำหนดเป็นเมืองชั้นจัตวา เมื่อถึงสมัย
สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ได้ทรงโปรดให้สร้างเมืองขึ้นใหม่หลายเมือง เขตเมืองปราจีนด้านใต้
กับเมืองชลบุรีทางเหนือได้ตั้งเป็นเมืองฉะเชิงเทรา และสมัยนี้ได้เกิดสงครามกับพม่าหลายครั้ง
เป็นโอกาสให้พระยาละแวก กษัตริย์ขอมถือโอกาสยกกองทัพมากวาดต้อนชาวเมืองปราจีนและ
หัวเมืองทางตะวันออกไปเป็นจำนวนมาก จนสมัยพระมหาจักรพรรดิได้ให้ยกกองทัพไปตีเมือง
ละแวกและนำครอบครัวชาวไทยกลับคืน เมื่อไทยตกเป็นเมืองขึ้นของพม่าหลังสงครามเสียกรุง
ศรีอยุธยาครั้งแรก พระยาละแวกได้ยกกองทัพมาตีหัวเมืองทางตะวันออกอีกและตีได้เมืองปราจีน
พระมหาธรรมราชาได้โปรดให้ยกกองทัพไปตีกองทัพเขมรที่ด่านหนุมาน (อำเภอekinบุรี
ปัจจุบัน) และที่ด่านพระเจ้าจริกหรือด่านพระกสิศ (อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้วปัจจุบัน)
แล้วยกกองทัพมาตั้งที่เมืองปราจีนจนเสร็จศึก ภายหลังที่สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงประกาศ
อิสรภาพแล้ว ในปี พ.ศ. 2132 พระองค์ได้จัดกองทัพไปตีเมืองขอมโดยให้เจ้าเมืองด้านตะวันออก
4 เมือง คือพระยานครนายก พระยาปราจีน พระยาวิเศษ เจ้าเมืองฉะเชิงเทราและพระยาสระบุรี
ได้เป็นกองหน้าไปตั้งค่าย ขุดคูและปลูกยั้งฉางเตรียมไว้ที่เมืองโพธิ์สัตว์ เมื่อกองทัพของสมเด็จพระ
นเรศวรตีเมืองละแวกแตกและยกกองทัพกลับแล้วชาวเมืองปราจีนก็เย็นอยู่เป็นสุข
ในการยกกองทัพไปคราวนี้พระองค์ได้เดินทัพผ่านเมืองปราจีนและหยุดพักทัพที่บ้านเนินหอม
ซึ่งปัจจุบันบริเวณที่หยุดพักทัพทางราชการได้สร้างศาลสมเด็จพระนเรศวรมหาราชไว้เป็นที่เคารพ
สักการะ จนประมาณ พ.ศ. 2309 ก่อนเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 พม่ายกกองทัพมาล้อม
กรุงศรีอยุธยา กรมหมื่นเทพพิพิธ ได้ชักชวนราษฎร รวบรวมกำลังหัวเมืองทางตะวันออกจัดกองทัพ
ไปสู้รบกับพม่า ชายฉกรรจ์ในเมืองปราจีนได้ร่วมในกองทัพนี้ด้วยและกองทัพนี้ถูกพม่าตีแตก
เมื่อเสียกรุงศรีอยุธยาแล้ว กองทัพพม่าได้ยกกำลังไปโจมตีทำลายเมืองต่าง ๆ ดังปรากฏใน
พงศาวดารกรุงศรีอยุธยาว่า “.....พม่ายกทัพเรือออกไปตีเมืองปราจีนแตก.....”

อนึ่งเมื่อกรุงศรีอยุธยาใกล้จะเสียแก่พม่า พระยาตากซึ่งในขณะนั้นมีตำแหน่งเป็นพระยาวชิรปราการ เจ้าเมืองกำแพงเพชร ได้รวบรวมกำลังหนีออกมาทางตะวันออกและได้รบกับพม่าที่ตั้งทัพรักษาเมืองปราจีนที่บ้านบางค้างได้ชัยชนะ แล้วเดินทางมาข้ามแม่น้ำปราจีนบุรีที่ด่านกบเจาะ (ที่วัดกระเจาะ อำเภอเมือง) ผ่านบ้านคู้ลำพัน (ตำบลคู้ลำพัน อำเภอศรีมโหสถ) แวะพักที่ปากตะวันออกของชายดงศรีมหาโพธิ์ (บริเวณต้นโพธิ์ อำเภอศรีมโหสถ) แล้วเดินทางต่อไปทางเมืองฉะเชิงเทรา เมืองชลบุรี เมืองระยองและเข้ายึดเมืองจันทบุรีเป็นฐานที่มั่นเพื่อรวบรวมกำลังต่อสู้กับพม่า จนสามารถขับไล่กองทัพพม่าได้สำเร็จเมื่อ พ.ศ. 2311 แล้วสถาปนาตนเองเป็นกษัตริย์และตั้งกรุงธนบุรีเป็นราชธานีใน พ.ศ. 2313

สมัยกรุงรัตนโกสินทร์

ที่เมืองปราจีนมีด่านสำหรับคอยป้องกันการรุกรานของข้าศึกศัตรูทางทิศตะวันออก คือ ด่านหนุมาน สมัยสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ฯ เมื่อเสร็จศึกเจ้าอนุวงศ์เมืองเวียงจันทน์ ได้กวาดต้อนชาวลาวจากสองฝั่งแม่น้ำโขงมาตั้งบ้านเรือนอยู่อาศัยตามที่ต่าง ๆ ในเขตเมืองปราจีนและได้ยกฐานะขึ้นเป็นเมืองในเวลาต่อมา เช่น ด่านหนุมานเป็นเมืองกบินทร์บุรีและยกชุมชนอื่นที่มีคนอยู่หนาแน่นเป็นเมือง ได้แก่เมืองประจันตคาม เมืองวัฒนานครและเมืองอรัญประเทศ เป็นต้น เมื่อเกิดสงครามระหว่างไทยกับเขมรใน พ.ศ. 2375

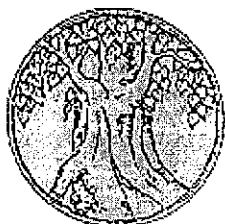
สมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ฯ ทรงโปรดให้เจ้าพระยาบดินทร์เดชา (สิงห์ สิงหเสนี) เป็นแม่ทัพยกกองทัพไปทางเมืองกบินทร์บุรีและได้ตัดถนนไปจนถึงเมืองพระตะบอง ซึ่งเรียกกันว่า ถนนเจ้าพระยาบดินทร์และเป็นแนวการตัดถนนสุวรรณศรช่วงตั้งแต่อำเภอกบินทร์บุรีจนถึงอำเภออรัญประเทศที่ใช้กันในปัจจุบันนี้ ในเขตตำบลบ่อทอง อำเภอกบินทร์บุรี มีแหล่งแร่ทองคำ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ฯ ทรงโปรดให้พระยากระลาปณิกโกศล (โหมศ อมาตยกุล) มาควบคุมการทำเหมืองแร่ทองคำ และต่อมาได้แต่งตั้งให้หลวงปรีชากลการ (สำอว อมาตยกุล) บุตรชายมาเป็นเจ้าเมืองปราจีนบุรีและช่วยทำเหมืองทอง ในเวลาต่อมาหลวงปรีชากลการถูกราษฎรร้องทุกข์ว่าได้กระทำการทารุณกรรมราษฎรและฉ้อโกงเงินหลวงและสอบสวนแล้วปรากฏว่ามีความผิดจริงจึงถูกจับกุมตัวและจำคุก แต่เนื่องจากหลวงปรีชากลการเป็นบุตรเขยของ เซอร์ โทมัส ยอร์ช น็อกซ์ กงสุลอังกฤษประจำประเทศไทย และได้ขอร้องให้รัฐบาลไทยปล่อยตัวหลวงปรีชากลการ เมื่อถูกปฏิเสธก็ได้โทรเลขเรียกเรือรบอังกฤษเข้ามาในน่านน้ำไทยเพื่อข่มขู่รัฐบาล จนต้องมีการเจรจากันในระดับรัฐบาล เป็นผลให้กงสุลอังกฤษถูกเรียกตัวกลับและพระปรีชากลการถูกประหารชีวิต การประหารชีวิตได้ทำกันที่ในวัดหลวงปรีชากุล

ในการทำเหมืองทองคำของรัฐบาลครั้งนี้ ได้ก่อสร้างโรงหลอมทองที่บริเวณที่ตั้งเรือนจำจังหวัดปราจีนบุรีในปัจจุบัน ในสมัยรัชกาลที่ 5 เมื่อมีการปฏิรูปการปกครองส่วนภูมิภาคเป็นแบบมณฑล และมีเทศาภิบาลเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาใน พ.ศ. 2437 นั้น ได้ตั้งมณฑลปราจีนบุรีและมีที่ตั้งบัญชาการมณฑลที่เมืองปราจีนบุรี และมีหัวเมืองในความปกครอง คือ เมืองนครนายก เมืองฉะเชิงเทรา เมืองชลบุรี พลตรีพระยาฤทธิรงค์ (ศุข ชูโต) เป็นข้าหลวงเทศาภิบาลเป็นคนแรก ในส่วนเมืองปราจีนบุรีนั้น ได้แบ่งการปกครองออกเป็น 5 อำเภอ 3 สาขา ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอบ้านสร้าง อำเภอศรีมหาโพธิ์ แยกสาขาอำเภอท่าประทุม อำเภอประจันตคาม อำเภอกบิล แยกสาขาอำเภอวัฒนานครและอำเภอสระแก้ว เมื่อมีการยุบเลิกการปกครองมณฑลและให้เมืองเป็นจังหวัดในสมัยรัชกาลที่ 6 จึงเป็นจังหวัดปราจีนบุรี นอกจากนี้รัฐบาลยังได้จัดตั้งกองทหารคือกรมทหารราบที่ 19 และกองตำรวจภูธรอันเป็นการจัดกองทัพและกิจการตำรวจแบบตะวันตกเป็นครั้งแรกในประเทศไทย ต่อมาพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ๙ ได้ย้ายกรมทหารราบที่ 19 จากศาลาว่าราชการมณฑลไปตั้งที่ตำบลดงพระราม ให้ชื่อว่า “ค่ายจักรพงษ์” มณฑลทหารราบที่ 2 เพื่อถวายเป็นอนุสรณ์แด่จอมพลสมเด็จพระเจ้าฟ้าจักรพงษ์ภูวนาถ กรมหลวงพิษณุโลกประชานาถ ในส่วนการคมนาคมทางรถไฟนั้น เมื่อได้สร้างทางรถไฟสายตะวันออกจากสถานีกรุงเทพถึงสถานีฉะเชิงเทราเสร็จในสมัยรัชกาลที่ 5 แล้ว กรมรถไฟหลวงได้สร้างทางรถไฟต่อจากสถานีฉะเชิงเทราผ่านเขตจังหวัดปราจีนบุรีจนถึงสถานีอรัญประเทศและเชื่อมต่อกับทางรถไฟของประเทศกัมพูชา แต่เดิมจังหวัดปราจีนบุรีเป็นจังหวัดขนาดใหญ่ติดต่อกับพรมแดนของประเทศกัมพูชา เมื่อได้ประกาศตั้งจังหวัดใหม่ โดยแยกอำเภอสระแก้ว อำเภออรัญประเทศ อำเภอวัฒนานคร อำเภอตาพระยา อำเภอวังน้ำเย็นและกิ่งอำเภอคลองหาด เป็นจังหวัดสระแก้ว เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2536 จังหวัดปราจีนบุรีจึงมีเพียง 7 อำเภอในปัจจุบัน

ความสำคัญของจังหวัดปราจีนบุรี

จังหวัดปราจีนบุรีได้ชื่อว่าเป็นเมือง 3 อุทยานแห่งชาติ คือ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อุทยานแห่งชาติปางสีดา และอุทยานแห่งชาติทับลาน มีความโดดเด่นทางภูมิประเทศ อารยธรรม โบราณ และแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ รวมทั้งขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมที่สั่งสมมายาวนาน มีทำเลที่ตั้งเส้นทางคมนาคมที่สมบูรณ์ สามารถเดินทางจากกรุงเทพ ฯ สู่ภาคตะวันออกได้หลายเส้นทาง ทำให้ในปัจจุบันจังหวัดปราจีนบุรีมีความเจริญก้าวหน้าด้านเศรษฐกิจ โดยเป็นพัฒนาเข้าสู่การเป็นเมืองอุตสาหกรรมและแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศ

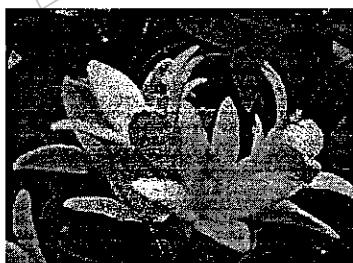
คำขวัญจังหวัด " ศรีมหาโพธิ์คู่บ้าน ไผ่ตงหวานคู่เมือง ผลไม้ลือเลื่อง เขตเมืองทวารวดี "
ตราประจำจังหวัด

ต้นศรีมหาโพธิ์ เป็นต้นโพธิ์ขนาดใหญ่วัดโดยรอบประมาณ 20 เมตร สูง 30 เมตร
นำเข้ามาปลูกเป็นต้นแรกเมื่อประมาณ 2,000 ปี มาแล้ว อยู่ที่วัดศรีมหาโพธิ์ ตำบลโคกปึก
อำเภอศรีมหาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์
ธงประจำจังหวัด

ขนาดผืนธง กว้าง 1.50 เมตร ยาว 2.25 เมตร ลักษณะผืนธง ตอนต้นมีสีพื้นสีแดง
ซึ่งกำหนดเป็นสีประจำภาค 2 กว้างยาวด้านละ 1.50 เมตร มีรูปต้นโพธิ์อยู่ในกรอบวงกลม
เส้นผ่าศูนย์กลาง 85 ซม.
ดอกไม้ประจำจังหวัด

ดอกป๊อบ ชื่อทางพฤกษศาสตร์ : *Millingtonia hortensis* Linn.f. เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า
กาสะลอง ; กาดสะลอง (เหนือ) เต็กตองโพ (กะเหรี่ยง) ป๊อบ เป็นไม้ยืนต้นพบโดยทั่วไป สูงประมาณ
5-20 เมตร ลำต้นตรง เปลือกเป็นสีเทาเข้มแตกเป็นร่องลึก ดอกเป็นดอกช่อกระจุกแยกแขนง
กลีบดอกมีสีขาวกลิ่นหอมอ่อน ๆ ออกดอกช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนพฤษภาคม
ประโยชน์คือ ใช้เป็นไม้ประดับ เปลือกไม้ใช้ทำจุกวอด เนื้อไม้ทำเครื่องตกแต่งบ้าน

แบบบันทึกกิจกรรมกลุ่ม

1. ประวัติความเป็นมาของจังหวัดปราจีนบุรี

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ความสำคัญของจังหวัดปราจีนบุรี

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบตรวจผลงานของนักเรียน

กลุ่มที่	รายการปฏิบัติ															รวม	ผลการประเมิน		
	บันทึกกิจกรรมกลุ่ม									งานประดิษฐ์									
	สรุปถูกต้อง			บันทึกครบ			ร่วมมือทำงาน			สวยงามถูกต้อง			ร่วมมือทำงาน				เสร็จทันเวลา		
	2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0		ผ่าน	ไม่ผ่าน	

- หมายเหตุ พิจารณาโดยประเมินเป็นระดับคุณภาพ ดังนี้
- 0 หมายถึง ไม่ปฏิบัติ
 - 1 หมายถึง ปฏิบัติไม่ครบถ้วน
 - 2 หมายถึง ปฏิบัติครบถ้วน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

แบบตรวจบันทึกสาระการเรียนรู้

ชื่อ	รายการปฏิบัติ															รวม	ผลการประเมิน	
	สรุปถูกต้อง			บันทึกครบถ้วน			สะอาดสวยงาม			เสร็จทันเวลา			รับผิดชอบ				ผ่าน	ไม่ผ่าน
	2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0			

- หมายเหตุ พิจารณาโดยประเมินเป็นระดับคุณภาพ ดังนี้
- 0 หมายถึง ไม่ปฏิบัติ
 - 1 หมายถึง ปฏิบัติไม่ครบถ้วน
 - 2 หมายถึง ปฏิบัติครบถ้วน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์
เรื่อง จังหวัดปราจีนบุรี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง สภาพภูมิศาสตร์ของจังหวัดปราจีนบุรี เวลา 2 ชั่วโมง

1. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี

- 1.1 รู้และเข้าใจในลักษณะสภาพภูมิศาสตร์ โบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยว การปกครอง บริการของรัฐ และการประกอบอาชีพ ของคนในจังหวัดปราจีนบุรี
- 1.2 เข้าใจและปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของพลเมืองในการดำเนินชีวิต การปกครอง การประกอบอาชีพ การรับบริการของรัฐ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดปราจีนบุรี

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 2.1 อธิบายลักษณะสภาพภูมิศาสตร์ของจังหวัดปราจีนบุรีได้
- 2.2 สร้างแผนที่แสดงภูมิศาสตร์ของจังหวัดปราจีนบุรีได้
- 2.3 สรุปแนวทางการใช้ และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในจังหวัดได้อย่างมีคุณค่า

3. สาระการเรียนรู้

- 3.1 ลักษณะภูมิประเทศ
- 3.2 ลักษณะภูมิอากาศ
- 3.3 ทรัพยากรธรรมชาติ
 - 3.3.1 ทรัพยากรดิน
 - 3.3.2 ทรัพยากรแร่ธาตุ
 - 3.3.3 ทรัพยากรน้ำ
 - 3.3.4 ทรัพยากรป่าไม้

4. การจัดการเรียนรู้

- 4.1 ครูนำแผนที่ประเทศไทย และแผนที่จังหวัดปราจีนบุรีมาให้นักเรียนดู ให้นักเรียนชี้และอธิบายตำแหน่งอาณาเขตและที่ตั้งของจังหวัดปราจีนบุรีตามความเข้าใจของนักเรียน ครูอธิบายประกอบเพิ่มเติม

- 4.2 แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม ๆ ละเท่า ๆ กัน กำหนดให้แต่ละกลุ่มศึกษา
ใบความรู้สภาพภูมิศาสตร์ของจังหวัดปราจีนบุรี สรุปสาระสำคัญลงในใบงาน
- 4.3 ร่วมกันสร้างแผนที่แสดงภูมิศาสตร์ของจังหวัดปราจีนบุรี
- 4.4 นำเสนอผลงานและร่วมกันอภิปราย วิจารณ์ แสดงความคิดเห็น
- 4.5 ครูนำภาพทรัพยากรธรรมชาติของจังหวัดปราจีนบุรีมาให้นักเรียนดู ให้นักเรียน
แสดงความคิดเห็นพร้อมกับอธิบายประกอบ ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปแนวทางการ
ใช้และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในจังหวัดอย่างมีคุณค่า โดยเขียนสรุปลงบนป้ายติดผนัง
- 4.6 ครูและนักเรียนสรุปสาระการเรียนรู้จากบทเรียนร่วมกัน บันทึกสาระการเรียนรู้
ที่ได้รับลงในสมุด

5. สื่อ / อุปกรณ์

- 5.1 แผนที่ประเทศไทย
- 5.2 แผนที่จังหวัดปราจีนบุรี
- 5.3 แผนที่ภาพทรัพยากรธรรมชาติในจังหวัดปราจีนบุรี
- 5.4 หนังสือ / เอกสารเกี่ยวกับจังหวัดปราจีนบุรี
- 5.5 ใบความรู้ที่ 2 สภาพภูมิศาสตร์ของจังหวัดปราจีนบุรี
- 5.6 ใบความรู้ที่ 3 แผนที่ของจังหวัดปราจีนบุรี
- 5.7 ใบงานการทำกิจกรรมกลุ่ม
- 5.8 ป้ายติดผนัง กระดาษ สี

6. การวัดผลและประเมินผล

- 6.1 สังเกตการรายงานและนำเสนอผลงานกลุ่ม สรุปสาระสำคัญและแผนที่แสดง
ภูมิศาสตร์จังหวัดปราจีนบุรี
- 6.2 สังเกตการอภิปรายและสรุปแนวทางการใช้และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติใน
จังหวัดอย่างมีคุณค่า
- 6.3 สังเกตการแสดงความคิดเห็น วิจารณ์ผลงานในชั้นเรียน
- 6.4 ตรวจใบงานสรุปสาระสำคัญ และผลงานสำเร็จ
- 6.5 ตรวจการบันทึกสาระการเรียนรู้

ใบความรู้ที่ 2

สภาพภูมิศาสตร์ของจังหวัดปราจีนบุรี

จังหวัดปราจีนบุรีตั้งอยู่ทางภาคตะวันออกของประเทศไทย เส้นละติจูด (Latitude) ที่ 13 องศา 39 ลิปดา ถึง 14 องศา 27 ลิปดา เหนือ เส้นลองจิจูด (Longitude) ที่ 101 องศา 9 ลิปดา ถึง 102 องศา 7 ลิปดา ตะวันออก มีพื้นที่ 4,762.362 ตารางกิโลเมตร หรือ 2,976,476.2 ไร่ (ฝ่ายข้อมูลและติดตามประเมินผล สำนักงานจังหวัดปราจีนบุรี, 2541) มีอาณาเขตดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ จ. นครนายก และ จ. นครราชสีมา
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ จ. สระแก้ว และ จ. นครราชสีมา
ทิศใต้	ติดต่อกับ จ. ฉะเชิงเทรา และ จ. สระแก้ว
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ จ. นครนายก และ จ. ฉะเชิงเทรา

ลักษณะภูมิประเทศ

ตอนบน บริเวณเขตอำเภอที่อยู่ลึกเข้าไปจากพื้นที่จังหวัดปราจีนบุรีตอนล่าง มีลักษณะเป็นภูเขา ที่ราบสูง และป่าทึบซับซ้อน มีเขตติดต่อกับเทือกเขาแดงพญาเย็น ซึ่งบริเวณยอดเขามีความสูง 1,326 เมตร และบริเวณเชิงเขามีความสูง 474 เมตร มีลักษณะเป็นที่ราบสูงคล้ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเป็นแหล่งกำเนิดน้ำหลายสาย ได้แก่ พื้นที่อำเภอประจันตคาม อำเภอนาดี และบางส่วนของอำเภอกบินทร์บุรี

ตอนล่าง พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ ได้แก่ ที่ราบลุ่มแม่น้ำปราจีนบุรี สูงกว่าระดับน้ำทะเล 5 เมตร ซึ่งเกิดจากแควหูนามานและแควพระปรงไหลมาบรรจบกัน ไหลผ่านอำเภอกบินทร์บุรี อำเภอประจันตคาม อำเภอศรีมหาโพธิ์ อำเภอเมืองและอำเภอบ้านสร้างแล้วไหลเข้าสู่จังหวัดฉะเชิงเทราใช้ชื่อว่า แม่น้ำบางปะกง ไหลลงสู่อ่าวไทยที่อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นพื้นที่ราบเหมาะสมแก่การเพาะปลูก

ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศโดยทั่วไป แบ่งออกเป็น 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว โดยทั่วไปได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่ตั้งอยู่ใกล้อ่าวไทยฝั่งตะวันออก มีภูมิอากาศที่เป็นจุดเด่นคือ มีอากาศร้อนจัดในฤดูร้อน และค่อนข้างหนาวจัดในฤดูหนาว อุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปีประมาณ 28.0 องศาเซลเซียส ซึ่งเป็นอุณหภูมิเฉลี่ยโดยทั่วไปของภาคกลาง มีฝนตกตั้งแต่เดือนเมษายนถึงตุลาคม โดยจะตกหนักในพื้นที่ตอนล่างของจังหวัด ส่วนในพื้นที่ทางตอนบนมีปริมาณฝนตกน้อย ในปีหนึ่ง ๆ มีฝนตกประมาณ 130 วัน ปริมาณน้ำฝนวัดได้ประมาณ 1,342.2 มิลลิเมตรต่อปี (เกณฑ์มาตรฐาน 1,700 มิลลิเมตร/ปี) เดือนสิงหาคมถึงเดือนกันยายน มีฝนตกเฉลี่ยมากที่สุด 403.3 มิลลิเมตร มีความชื้น สัมพัทธ์เฉลี่ย 75.72% สูงสุด 95% และต่ำสุด 39% ความชื้นสัมพัทธ์โดยทั่วไปจะต่ำกว่าภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงตอนล่างของประเทศ

ทรัพยากรธรรมชาติ

ทรัพยากรดิน

ลักษณะของดินในจังหวัดปราจีนบุรี จัดแบ่งตามศักยภาพของที่ดินเพื่อการเกษตรโดยกรมพัฒนาที่ดิน จัดแบ่งได้ 3 ประเภทดังนี้

1. พื้นที่เหมาะสมสำหรับปลูกพืชไร่ในเขตที่มีฝนตกน้อย

1.1 พื้นที่ 24,313.43 ไร่ หรือ ร้อยละ 0.82 ของพื้นที่ทั้งหมด ลักษณะเป็นดินลึก มีการระบายน้ำดีหรือดีปานกลาง เป็นดินเนื้อละเอียด มีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ พบในสภาพพื้นที่ลาดชันเล็กน้อยถึงลาดชันมาก กระจายอยู่ในพื้นที่อำเภอกบินทร์บุรี

1.2 พื้นที่ 525,937.97 ไร่ หรือ ร้อยละ 17.67 ของพื้นที่ทั้งหมด ลักษณะเป็นดินลึก มีการระบายน้ำดีหรือดีปานกลาง เป็นดินเนื้อละเอียดปานกลางหรือค่อนข้างเป็นทราย มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ พบในสภาพพื้นที่ลาดชันเล็กน้อยถึงลาดชันมาก กระจายอยู่ในพื้นที่อำเภอประจันตคาม นาดี และอำเภอกบินทร์บุรี

2. พื้นที่เหมาะสมสำหรับทำนา

2.1 พื้นที่ 218,820 ไร่ หรือ ร้อยละ 7.35 ของพื้นที่ทั้งหมด ลักษณะเป็นดินลึก มีการระบายน้ำเลว เป็นดินเนื้อละเอียด มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ กระจายอยู่ในพื้นที่อำเภอเมืองและประจันตคาม

2.2 พื้นที่ 406,930.1 ไร่ หรือ ร้อยละ 13.67 ของพื้นที่ทั้งหมด ลักษณะเป็นดินลึก

มีการระบายน้ำเลว เป็นดินเนื้อละเอียด มีปฏิกิริยาดินเป็นกรดมาก พบสภาพพื้นที่ราบในอำเภอ บ้านสร้าง อำเภอเมือง อำเภอศรีมโหสถ และอำเภอประจันตคาม

2.3 พื้นที่ 180,431.27 ไร่ หรือ ร้อยละ 6.06 ของพื้นที่ทั้งหมด ลักษณะเป็นดินลึก มีการระบายน้ำเลว เป็นดินเนื้อปานกลางหรือค่อนข้างเป็นทราย มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำถึง ปานกลาง พบสภาพพื้นที่ราบในอำเภอศรีมหาโพธิ์ อำเภอกบินทร์บุรี อำเภอศรีมโหสถและ อำเภอนาดี

3. พื้นที่ที่ไม่เหมาะสำหรับปลูกพืชทั่วไป มีพื้นที่ทั้งหมด 1,620,042.48 ไร่ หรือ ร้อยละ 54.43 ของพื้นที่ทั้งหมด มีลักษณะเป็นดินตื้นมาก จะพบชั้นหินหรือเศษหินในความลึก 50 ซม. จากผิวดิน พบในสภาพพื้นที่ลาดชันเล็กน้อยถึงลาดชันมากในเขตพื้นที่อำเภอเมือง อำเภอนาดี อำเภอกบินทร์บุรีและ อำเภอประจันตคาม

ทรัพยากรแร่ธาตุ

แร่ที่สำคัญพบในจังหวัดปราจีนคือ ดินขาว บอลเคลย์ ทองแดงหินปูนแร่ธาตุที่มีปริมาณ และมูลค่าทางเศรษฐกิจสูงคือ ดินขาวซึ่งมีคุณสมบัติเป็นดินขาวเหนียว แต่สีไม่ขาวจัด พอล้าง แต่งเนื้อแล้ว เนื้อดินจะมีความละเอียดและเหนียวมากใกล้เคียงกับดินนาฬิกาเหมาะสมสำหรับ ใช้เป็นส่วนผสม ในอุตสาหกรรมวัสดุทนไฟ กระเบื้อง เครื่องถ้วยชาม ผลิตภัณฑ์เซรามิก และทำปุ๋ยเคมีอัดเม็ด บอลเคลย์ นำมาใช้ในอุตสาหกรรมทำเครื่องปั้นดินเผาและเป็นส่วนผสม ของอิฐทนไฟ ชนิดแร่และแหล่งแร่ที่พบในจังหวัดปราจีนบุรีมีดังนี้

ชนิดแร่	แหล่งที่พบ
ดินขาว	บ้านโคกไม้ลาย ต. ดงพระราม ต. เนินหอม อ. เมือง
บอลเคลย์	บ้านโคกไม้ลาย ต. ดงพระราม อ. เมือง
ทองคำ	ต.บ่อทอง อ. กบินทร์บุรี
เหล็ก	อ. นาดี บ้านห้วยเอน อ. ศรีมหาโพธิ์
นิเกิล-โครไมท์	อ. ศรีมหาโพธิ์
ทองแดงและหินปูน	อ. กบินทร์บุรี
ศิลาแลง	อ. ศรีมหาโพธิ์

ทรัพยากรน้ำ แหล่งน้ำตามธรรมชาติ แบ่งได้ 2 แหล่งคือ แหล่งน้ำผิวดิน และแหล่งน้ำ ใต้ดิน แหล่งน้ำผิวดินเป็นแหล่งน้ำในแม่น้ำ ลำคลอง ห้วยต่าง ๆ ของต้นน้ำจังหวัดปราจีนบุรี เกิดจากเทือกเขาบรรทัดและเขาสอยดาวด้านเหนือ ซึ่งมีลำน้ำสายหลักดังนี้

1. ลำน้ำพระพร่ง เกิดจากการไหลมารวมกันของคลองพระสทิง(เทือกเขาเขตจันทบุรี) กับคลองพระพร่ง(เทือกเขาอำเภอดมณีนคร) ที่บ้านทุ่งช้าง จังหวัดสระแก้วผ่านอำเภอกบินทร์บุรี

ไปบรรจบลำน้ำหनुมานที่อำเภอภินทรบุรี

2. ลำน้ำหनुมาน เกิดจากลำห้วยจากเขาขาด เขากำพำ อำเภอนาดี และเขากำแพง เขารัง อำเภอภินทรบุรี ไหลมารวมกันที่บ้านสะพานหิน อำเภอภินทรบุรีเป็นลำน้ำหनुมาน ไหลมาบรรจบลำน้ำประที่อำเภอภินทรบุรี เป็นแม่น้ำปราจีนบุรี

3. ลำน้ำประจันตคาม เป็นลำน้ำที่เกิดจากเทือกเขาต่าง ๆ ในเขตอำเภอประจันตคาม ไหลลงสู่แม่น้ำปราจีนบุรีที่บ้านหัวแหลม อำเภอเมือง มีความยาว 45 กิโลเมตร

4. แม่น้ำปราจีนบุรี เกิดจากการรวมของลำน้ำพระปรงและลำน้ำหनुมาน บริเวณอำเภอภินทรบุรี และลำน้ำประจันตคาม โดยไหลไปทางตะวันตกเข้าสู่เขตอำเภอเมือง ปราจีนบุรี และไหลไปรวมตัวกับแม่น้ำนครนายก เป็นแม่น้ำบางปะกงมีความยาวประมาณ 68 กิโลเมตร

แหล่งน้ำใต้ดิน พบดังนี้

เขตพื้นที่ที่มีปริมาณน้ำปานกลางมีบริเวณไม่กว้างขวางนักอยู่ทางตอนเหนือได้ แนวเทือกเขาสันกำแพง และด้านตะวันออกในเขตจังหวัดปราจีนบุรี ชื้นน้ำได้จากรอยแยกหรือ โพร่งหินปูน ความหนาของชั้นหินประมาณ 2,400 เมตร ให้น้ำปานกลางระหว่าง 5-35 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง

เขตพื้นที่ที่มีปริมาณน้ำปริมาณน้อย มีปริมาณระหว่าง 5-10 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง บริเวณเทือกเขาสันกำแพงตอนเหนือ ในเขตจังหวัดปราจีนบุรี

ทรัพยากรป่าไม้

สภาพป่าไม้ของจังหวัดปราจีนบุรี ส่วนใหญ่เป็นป่าดิบ ป่าแดง และป่าเบญจพรรณ พันธุ์ไม้ที่สำคัญ ไม้ตะเคียน ไม้ยาง ไม้มะค่าโมง ไม้เต็ง ไม้รัง ไม้พยอ ไม้แดง ไม้ประดู่ ไม้ตะแบก ไม้พอง และไม้ชิงชัน นอกจากนี้ยังมีไม้ไผ่ซึ่งสามารถทำรายได้ให้กับจังหวัดในการผลิตสินค้า หัตถกรรม พื้นที่ป่าไม้ของจังหวัดปราจีนบุรี ครอบคลุมพื้นที่อำเภอเมือง อำเภอนาดี อำเภอภินทรบุรี และอำเภอประจันตคาม มีพื้นที่ 1,415,205 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 47.54 ของพื้นที่ ทั้งจังหวัด แบ่งเป็นพื้นที่ป่าอนุรักษ์ 1,215,530 ไร่ พื้นที่ป่าเศรษฐกิจ 11,599 ไร่ และพื้นที่ป่า เลื่อมโทรม 188,439 ไร่ โดยแบ่งพื้นที่ออกเป็น ป่าสงวนแห่งชาติ 5 แห่ง คือ ป่าแก่งดินสอ ป่าทุ่งโพธิ์ ป่าห้วยไคร้ ป่าน้ำตกเขาอีโต้ ป่าประดู่วังตะเคียน อุทยานแห่งชาติ 3 แห่ง คือ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อุทยานแห่งชาติทับลาน และอุทยานแห่งชาติปางสีดา

แบบบันทึกกิจกรรมกลุ่ม

1. ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดปราจีนบุรี

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดปราจีนบุรี

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ทรัพยากรธรรมชาติของจังหวัดปราจีนบุรี

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....เลขานุกรกลุ่ม

ใบงานที่ 2

สภาพภูมิศาสตร์ของจังหวัดปราจีนบุรี

คำชี้แจง

ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ที่ 2 และ 3 และปฏิบัติตามกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. เลือกประธานกลุ่มและเลขานุการกลุ่ม พร้อมกับตั้งชื่อกลุ่ม
2. สมาชิกในกลุ่มร่วมกันศึกษาลักษณะสภาพภูมิศาสตร์ของจังหวัดปราจีนบุรี
3. ศึกษาเพิ่มเติมในหนังสือ / เอกสารเกี่ยวกับจังหวัดปราจีนบุรี สรุปสาระโดยสำคัญ
บันทึกลงในแบบบันทึกกิจกรรมกลุ่ม
4. สร้างแผนที่แสดงภูมิศาสตร์ของจังหวัดปราจีนบุรี
5. ตัวแทนกลุ่มรายงานผลหน้าชั้นเรียน

กลุ่ม.....

ประธานกลุ่ม

เลขานุการกลุ่ม.....

สมาชิกกลุ่ม 1.....

2.....

3.....

4.....

5.....

6.....

7.....

8.....

9.....

10.....

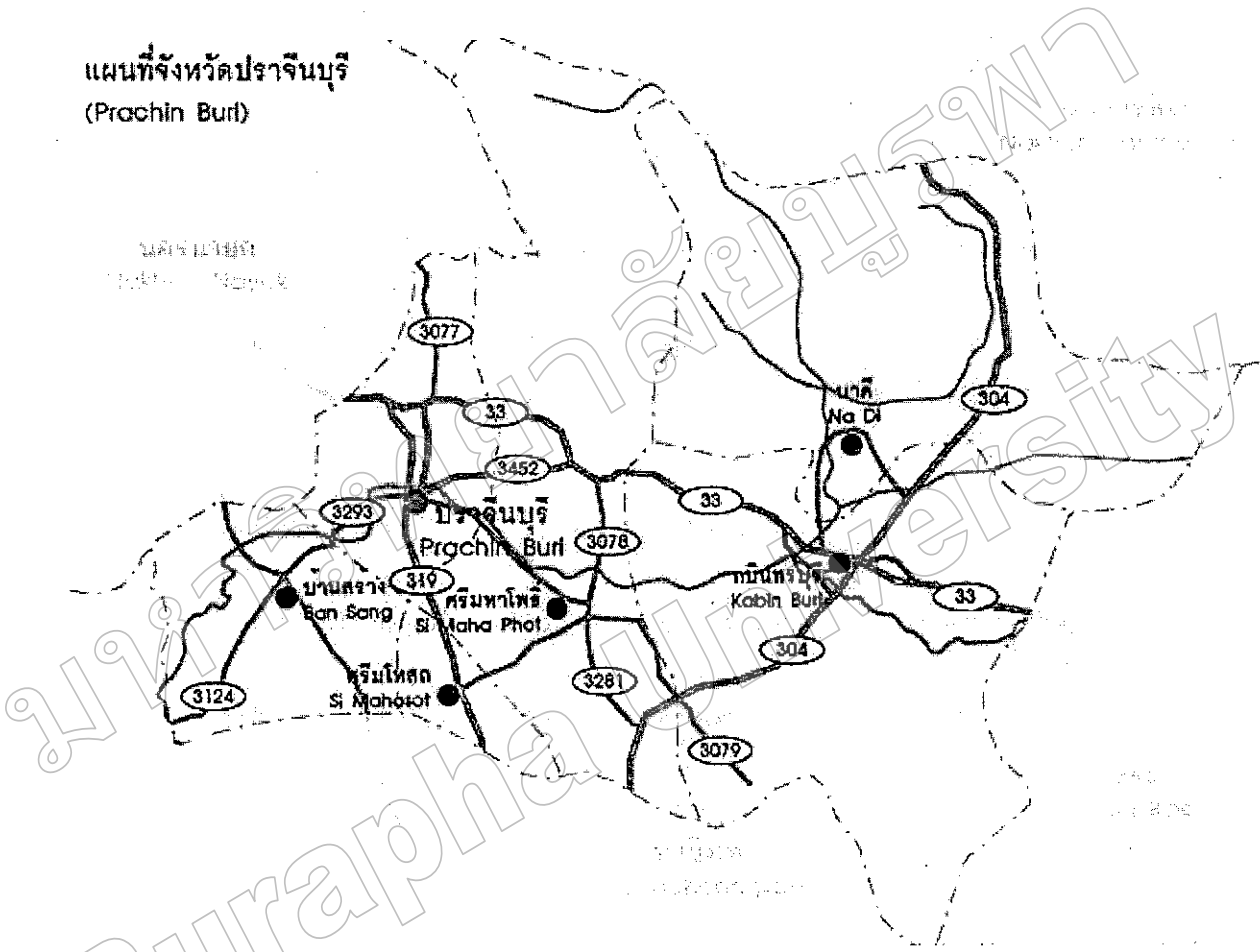
11.....

12.....

ใบความรู้ที่ 3
แผนที่ของจังหวัดปราจีนบุรี

แผนที่จังหวัดปราจีนบุรี
(Prachin Buri)

(ที่มา : www.panteethai.com)

- มาตราส่วน 1 : 75,000
- ทางรถยนต์
- แม่น้ำ
- ที่ว่าการอำเภอ
- ศาลากลางจังหวัด
- เส้นแบ่งเขตอำเภอ

แบบตรวจบันทึกสาระการเรียนรู้

ชื่อ	รายการปฏิบัติ															รวม	ผลการประเมิน	
	สรุปถูกต้อง			บันทึกครบถ้วน			สะอาดสวยงาม			เสร็จทันเวลา			รับผิดชอบ				ผ่าน	ไม่ผ่าน
	2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0			

หมายเหตุ พิจารณาโดยประเมินเป็นระดับคุณภาพ ดังนี้

0 หมายถึง ไม่ปฏิบัติ

1 หมายถึง ปฏิบัติไม่ครบถ้วน

2 หมายถึง ปฏิบัติครบถ้วน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์
เรื่อง จังหวัดปราจีนบุรี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การปกครองของจังหวัดปราจีนบุรี เวลา 2 ชั่วโมง

1. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี

- 1.1 รู้และเข้าใจในลักษณะสภาพภูมิศาสตร์ โบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยว การปกครอง บริการของรัฐ และการประกอบอาชีพ ของคนในจังหวัดปราจีนบุรี
- 1.2 เข้าใจและปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของพลเมืองในการดำเนินชีวิต การปกครอง การประกอบอาชีพ การรับบริการของรัฐ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดปราจีนบุรี

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 2.1 อธิบายลักษณะการปกครองของจังหวัดปราจีนบุรีได้
- 2.2 จำแนกประเภทของหน่วยการปกครองได้
- 2.3 ปฏิบัติตนตามบทบาทและหน้าที่ของพลเมืองที่ดีได้

3. สาระการเรียนรู้

- 3.1 ลักษณะการปกครอง
- 3.2 บทบาทและหน้าที่ของพลเมือง

4. การจัดการเรียนรู้

- 4.1 แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม ๆ ละเท่า ๆ กัน กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกภายในกลุ่มในการทำกิจกรรม
- 4.2 ครูสนทนากับนักเรียนถึงสภาพการณ์การเมืองการปกครองของไทยในปัจจุบันให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น
- 4.3 ครูนำแผนผังแสดงลักษณะการปกครองของไทยและจังหวัดปราจีนบุรีมาให้ นักเรียนดู ให้นักเรียนอธิบายตามความเข้าใจของนักเรียน ครูอธิบายประกอบเพิ่มเติม
- 4.4 นักเรียนในแต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้ ลงมือจัดทำแผนภาพการปกครองของจังหวัดปราจีนบุรีจากเกมการศึกษาที่ครูกำหนดให้ นำเสนอผลและอภิปรายร่วมกัน

4.5 กำหนดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติ บทบาทและหน้าที่ของพลเมืองจากสถานการณ์ที่ครูกำหนดให้ โดยคัดเลือกผู้แสดง ทำความเข้าใจตลกกัน และทำการแสดง

4.6 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระการเรียนรู้จากบทเรียน บันทึกสาระการเรียนรู้ที่ได้รับลงในสมุด

5. สื่อ / อุปกรณ์

- 5.1 แผนผังแสดงลักษณะการปกครองของไทยและจังหวัดปราจีนบุรี
- 5.2 หนังสือ / เอกสารเกี่ยวกับจังหวัดปราจีนบุรี
- 5.3 ใบความรู้ที่ 4 การปกครองของจังหวัดปราจีนบุรี
- 5.4 เกมการศึกษาการจัดจำแนกประเภทการปกครองของจังหวัดปราจีนบุรี

6. การวัดและประเมินผล

- 6.1 สังเกตกิจกรรมเกมการศึกษาการจัดจำแนกประเภทการปกครองของจังหวัดปราจีนบุรี
- 6.2 สังเกตการแสดงบทบาทสมมติ บทบาทและหน้าที่ของพลเมือง
- 6.3 สังเกตการอภิปราย แสดงความคิดเห็นจากเกมการศึกษา
- 6.4 ตรวจผลงานเกมการศึกษา
- 6.5 ตรวจการบันทึกสาระการเรียนรู้

ใบความรู้ที่ 4
การปกครองของจังหวัดปราจีนบุรี

ลักษณะการปกครอง

จังหวัดปราจีนบุรีเป็นการบริหารราชการส่วนภูมิภาคในความควบคุมดูแลของ
ผู้ว่าราชการจังหวัด แบ่งเป็นส่วนราชการต่าง ๆ ในระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน
ส่วนราชการในระดับจังหวัดเป็นหน่วยงานสองลักษณะ คือ หน่วยราชการบริหารส่วนภูมิภาค
ประจำจังหวัด และหน่วยราชการบริหารส่วนกลางในจังหวัด (ที่ขึ้นตรงต่อส่วนกลาง)

หน่วยราชการบริหารส่วนภูมิภาคประจำจังหวัดปราจีนบุรี มีทั้งสิ้น 33 หน่วยงาน
สังกัดกระทรวงมหาดไทย 10 หน่วยงาน และสังกัดกระทรวง ทบวง กรมอื่น ๆ 23 หน่วยงาน
หน่วยราชการบริหารส่วนกลางในจังหวัดมีทั้งสิ้น 59 หน่วยงาน สังกัดกระทรวง ทบวง กรมอื่น ๆ
44 หน่วยงาน สังกัดกระทรวงมหาดไทย 8 หน่วยงาน และหน่วยงานอิสระ 7 หน่วยงาน

ส่วนการจัดองค์กรราชการบริหารส่วนท้องถิ่น มี 3 รูปแบบ คือ องค์การบริหาร
ส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล

ปัจจุบันจังหวัดปราจีนบุรีมีการปกครองแบ่งออกเป็น 7 อำเภอ 61 องค์การบริหาร
ส่วนตำบล (อบต.) 3 สภาตำบล 64 ตำบล 652 หมู่บ้านและ 12 เทศบาล จำนวนประชากร
ประมาณ ณ มิถุนายน 2545 รวมทั้งสิ้น 450,070 คน เป็นชาย 225,585 คน หญิง 224,485 คน
สำหรับอำเภอที่มีประชากรมากที่สุด ได้แก่ อำเภอกบินทร์บุรี (ยกเว้นเทศบาลตำบลกบินทร์)
มีจำนวน 120,318 คน รองลงมา ได้แก่ อำเภอเมือง มีจำนวน 86,656 คน และอำเภอศรีมหาโพธิ
มีจำนวน 49,136 คน อำเภอที่มีความหนาแน่นของประชากรมากที่สุด คือ อำเภอเมือง 203.39
คน/ตร.กม. รองลงมาได้แก่ อำเภอศรีมหาโพธิ 125.20 คน/ตร.กม. และอำเภอศรีมโหสถ
99.15 คน/ตร.กม.

เขตการปกครองมีดังนี้

1. อำเภอเมือง	ประกอบด้วย	13	ตำบล
2. อำเภอบ้านสร้าง	ประกอบด้วย	9	ตำบล
3. อำเภอประจันตคาม	ประกอบด้วย	9	ตำบล
4. อำเภอศรีมโหสถ	ประกอบด้วย	4	ตำบล
5. อำเภอศรีมหาโพธิ	ประกอบด้วย	10	ตำบล

6. อำเภอกบินทร์บุรี	ประกอบด้วย	14	ตำบล
7. อำเภอนาดี	ประกอบด้วย	6	ตำบล

บทบาทและหน้าที่ของพลเมือง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 หมวด 4 หน้าที่ของชนชาวไทย ได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของพลเมือง ดังนี้

มาตรา 66 บุคคลมีหน้าที่รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

มาตรา 67 บุคคลมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมาย

มาตรา 68 บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

มาตรา 69 บุคคลมีหน้าที่ป้องกันประเทศ รับราชการทหาร เสียภาษีอากร ช่วยเหลือราชการ รับการศึกษาอบรม พักพิทักษ์ ปกป้อง และสืบสานศิลปวัฒนธรรมของชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่น และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

มาตรา 70 บุคคลผู้เป็นข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือของราชการส่วนท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายเพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวม อำนวยความสะดวก และให้บริการ

แบบตรวจผลงานของนักเรียน

กลุ่มที่	รายการปฏิบัติ															รวม	ผลการประเมิน							
	เกมการศึกษาการปกครอง									การแสดงบทบาทสมมติ							ผ่าน	ไม่ผ่าน						
	ปฏิบัติถูกต้อง			สรุปถูกต้อง			ร่วมมือทำงาน			ปฏิบัติถูกต้อง			สร้างสรรค์						ร่วมมือแสดง					
	2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0				2	1	0			

- หมายเหตุ พิจารณาโดยประเมินเป็นระดับคุณภาพ ดังนี้
- 0 หมายถึง ไม่ปฏิบัติ
 - 1 หมายถึง ปฏิบัติไม่ครบถ้วน
 - 2 หมายถึง ปฏิบัติครบถ้วน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

แบบตรวจบันทึกสาระการเรียนรู้

ชื่อ	รายการปฏิบัติ															รวม	ผลการประเมิน	
	สรุปถูกต้อง			บันทึกครบถ้วน			สะอาดสวยงาม			เสร็จทันเวลา			รับผิดชอบ				ผ่าน	ไม่ผ่าน
	2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0			

- หมายเหตุ พิจารณาโดยประเมินเป็นระดับคุณภาพ ดังนี้
- 0 หมายถึง ไม่ปฏิบัติ
 - 1 หมายถึง ปฏิบัติไม่ครบถ้วน
 - 2 หมายถึง ปฏิบัติครบถ้วน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์
 เรื่อง จังหวัดปราจีนบุรี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง บริการของรัฐในจังหวัดปราจีนบุรี เวลา 2 ชั่วโมง

1. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี

- 1.1 รู้และเข้าใจในลักษณะสภาพภูมิศาสตร์ โบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยว การปกครอง บริการของรัฐ และการประกอบอาชีพ ของคนในจังหวัดปราจีนบุรี
- 1.2 เข้าใจและปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ของพลเมืองในการดำเนินชีวิต การปกครอง การประกอบอาชีพ การรับบริการของรัฐ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดปราจีนบุรี

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 2.1 อธิบายประเภทบริการของรัฐที่มีในจังหวัดได้
- 2.2 จำแนกประเภทบริการของรัฐที่มีในจังหวัดได้
- 2.3 สรุปความสำคัญของบริการของรัฐที่มีในจังหวัดได้

3. สาระการเรียนรู้

- 3.1 การศึกษา
- 3.2 การคมนาคม
- 3.3 บริการสาธารณสุข
- 3.4 ระบบสาธารณูปโภค

4. การจัดการเรียนรู้

- 4.1 แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม ๆ ละเท่า ๆ กัน กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกภายในกลุ่มในการทำกิจกรรม
- 4.2 ครูสนทนากับนักเรียนถึงสภาพการใช้ ถนน ประปา ไฟฟ้า โทรศัพท์ ในเขตที่อยู่ของนักเรียน โดยให้ตัวแทนแต่ละพื้นที่เล่า และแสดงความคิดเห็น
- 4.3 ครูนำรูปภาพแหล่งบริการของรัฐในแต่ละประเภทมาให้นักเรียนดู ให้ตัวแทนนักเรียนอธิบายภาพและแสดงความคิดเห็น ครูอธิบายประกอบเพิ่มเติม

4.4 นักเรียนในแต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้ที่ครูกำหนดให้ กำหนดให้แต่ละกลุ่มเขียนสรุปแผนผังความคิดประเภทบริการของรัฐในจังหวัดปราจีนบุรี ลงในแผ่นกระดาษที่ครูกำหนดให้ นำเสนอผลงาน แสดงความคิดเห็น และวิจารณ์ผลงาน

4.5 แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม ๆ ละเท่า ๆ กัน ครูกำหนดเกมการศึกษาการจัดจำแนกประเภทบริการของรัฐในจังหวัดปราจีนบุรี ให้แต่ละกลุ่มทำกิจกรรม นำเสนอผลงาน

4.6 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความสำคัญของบริการของรัฐที่มีในจังหวัดปราจีนบุรี บันทึกสาระการเรียนรู้ที่ได้รับลงในสมุด

5. สื่อ / อุปกรณ์

5.1 รูปภาพแหล่งบริการของรัฐ

5.2 ใบความรู้ที่ 5 บริการของรัฐในจังหวัดปราจีนบุรี

5.3 เกมการศึกษาการจัดจำแนกประเภทบริการของรัฐในจังหวัดปราจีนบุรี

5.4 แผ่นกระดาษการเขียนสรุปแผนผังความคิด

6. การวัดและประเมินผล

6.1 สังเกตการอภิปราย การจัดจำแนกบริการของรัฐในจังหวัดปราจีนบุรีจากเกมการศึกษา

6.2 สังเกตการแสดงความคิดเห็นสรุปความสำคัญของบริการของรัฐในจังหวัดปราจีนบุรี

6.3 ตรวจผลงานเกมการศึกษา

6.4 ตรวจผลงานการเขียนสรุปแผนผังความคิดบริการของรัฐในจังหวัดปราจีนบุรี

6.5 ตรวจการบันทึกสาระการเรียนรู้

ใบความรู้ที่ 5

บริการของรัฐในจังหวัดปราจีนบุรี

บริการของรัฐในจังหวัดปราจีนบุรี มีดังนี้

การศึกษา

ในปี พ.ศ. 2545 จังหวัดปราจีนบุรี มีสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา ดังนี้
ระดับประถมศึกษาและมัธยม

โรงเรียน 319 แห่ง นักเรียน 88,004 คน ครู 4,450 คน โดยมีอัตราการเรียนต่อ ม.1
ร้อยละ 92 และอัตราการเรียนต่อ ม.4/ปวช. ร้อยละ 60.32

ระดับ ปวช. และ ปวส.

1. วิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี
2. วิทยาลัยสารพัดช่างปราจีนบุรี
3. วิทยาลัยการอาชีพกบินทร์บุรี
4. วิทยาลัยช่างกลปทุมวัน แห่งที่ 2 ปราจีนบุรี
5. โรงเรียนพณิชยการปราจีนบุรี
6. โรงเรียนเทคนิคพณิชยการกบินทร์บุรี
7. โรงเรียนเทคโนโลยีนครกบินทร์
8. โรงเรียนเทคโนโลยีการค้าปราจีนบุรี

ระดับอุดมศึกษา

1. มหาวิทยาลัยรามคำแหง วิทยาบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดปราจีนบุรี
2. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ สาขาปราจีนบุรี
3. สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
4. สถาบันราชภัฏสวนดุสิต ระบบทางไกล ศูนย์ปราจีนบุรี
5. วิทยาลัยพยาบาล

การศึกษานอกระบบ

1. ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จำนวน 25 ศูนย์
2. ศูนย์ศึกษาพุทธศาสนวันอาทิตย์ จำนวน 11 ศูนย์

3. โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ จำนวน 1 โรง
 4. โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม-บาลี จำนวน 90 โรง
 5. ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 1 แห่ง
 6. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด จำนวน 1 แห่ง
 7. ศูนย์บริหารการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ จำนวน 7 แห่ง
 8. ห้องสมุดประชาชน จำนวน 7 แห่ง
 9. ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน จำนวน 142 แห่ง
- ให้บริการทางการศึกษาแก่ผู้เรียนในแต่ละระดับโดยทั่วถึง

การคมนาคม

ในปี พ.ศ. 2545 จังหวัดปราจีนบุรี มีการคมนาคมที่สมบูรณ์ทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ ดังนี้

การคมนาคมทางบก สามารถเชื่อมต่อระหว่างภาคตะวันออก ภาคกลาง ภาคตะวันออก เชียงเหนือ กรุงเทพมหานครและประเทศกัมพูชา โดยผ่านจังหวัดสระแก้ว ในปัจจุบันมีถนนที่เป็นทางหลวงแผ่นดิน มีถนนทางหลวงสายหลัก ได้แก่ สาย 33 สาย 304 สาย 319 (สุวินทวงศ์) สาย 3481 และสาย 3293 นอกจากนั้นเป็นเส้นทางหลวงท้องถิ่นเชื่อมระหว่างอำเภอ ตำบล และหมู่บ้านต่าง ๆ อีกประมาณ 452 สาย เป็นระยะทาง 2,900 กิโลเมตร

การคมนาคมขนส่งทางน้ำมีลักษณะเป็นเชิงพาณิชย์ อยู่ในแถบตำบลบางแตน อำเภอบ้านสร้าง โดยเป็นการขนส่งข้าวเปลือกไปสู่อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา นอกจากนั้นเป็นการคมนาคมขนส่งระยะใกล้ ส่วนการขนส่งประเภทเรือจ้างไม่เป็นที่นิยม

การคมนาคมทางอากาศ มีสนามบินของทหาร อยู่ที่ มทบ. 12 ค่ายจักรพงษ์ 1 แห่ง
บริการสาธารณสุข

ในปี พ.ศ. 2545 จังหวัดปราจีนบุรี มีสถานบริการสาธารณสุขและบุคลากร ดังนี้

โรงพยาบาล มีโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข 7 แห่ง คือ โรงพยาบาลศูนย์ ขนาด 422 เตียง 1 แห่ง โรงพยาบาลชุมชน ขนาด 120 เตียง 1 แห่ง โรงพยาบาลชุมชน ขนาด 30 เตียง 5 แห่ง โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม ขนาด 200 เตียง 1 แห่ง โรงพยาบาลเอกชน ขนาด 25 เตียง 1 แห่ง

สถานีนอนมัย สถานีนอนมัยขนาดใหญ่/ทั่วไป 87 แห่ง สถานีบริการสาธารณสุขชุมชน 3 แห่ง

บุคลากรด้านการแพทย์

แพทย์ 63 คน สังกัดกระทรวงสาธารณสุข 53 คน กระทรวงกลาโหม 7 คน และ เอกชน 3 คน ทันตแพทย์ 17 คน สังกัดกระทรวงสาธารณสุข 15 คน กระทรวงกลาโหม 2 คน เภสัชกร 36 คน สังกัดกระทรวงสาธารณสุข 31 คน กระทรวงกลาโหม 2 คน และเอกชน 3 คน พยาบาลวิชาชีพ 345 คน สังกัดกระทรวงสาธารณสุข 319 คน กระทรวงกลาโหม 22 คน และเอกชน 4 คน พยาบาลเทคนิค 258 คน สังกัดกระทรวงสาธารณสุข 258 คน เจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน 197 คน ปฏิบัติงานที่สถานีนอนามัยและสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ 7 อำเภอ

ระบบสาธารณสุขปโค

ในปี พ.ศ. 2545 จังหวัดปราจีนบุรี มีบริการระบบสาธารณสุขปโค ดังนี้

1. การสื่อสาร ประกอบด้วย ไปรษณีย์โทรเลขซึ่งมีในทุกอำเภอ และการสื่อสารโทรคมนาคม 2 แห่ง โดยมีที่ทำการสื่อสารโทรคมนาคมปราจีนบุรี ในเขต อ. บ้านสร้าง อ. ศรีมโหสถ อ. ศรีมหาโพธิ และ อ. ประจันตคาม และที่ทำการสื่อสารโทรคมนาคมกบินทร์บุรี ในเขต อ. กบินทร์บุรีและ อ. นาดี
2. โทรศัพท์ ให้บริการเลขหมายจำนวน 10,445 เลขหมาย และครอบคลุมในทุกอำเภอของจังหวัดปราจีนบุรี มีจำนวนเลขหมายโทรศัพท์ทั้งสิ้น 16,111 เลขหมาย เป็นเลขหมายที่มีผู้เช่า 12,226 เลขหมาย ในจำนวนนี้บ้านพักอาศัยเป็นประเภทของผู้เช่าที่เช่าเลขหมายมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ธุรกิจ ราชการ สาธารณะ และ ท.ศ.ท. ตามลำดับ และจำนวนเลขหมายที่มีผู้เช่าต่อประชากรพันคน คิดเป็นอัตราส่วน 22.05
3. ประปา ให้บริการครอบคลุมในทุกอำเภอ โดยมีสำนักงานประปาจังหวัดปราจีนบุรี และสำนักงานประปาอำเภอกบินทร์บุรีทำการผลิตน้ำและส่งน้ำในเขตให้บริการ
4. ไฟฟ้า ให้บริการครอบคลุมในทุกอำเภอ จ่ายไฟฟ้าใน 84,224 ครัวเรือน การบริการไฟฟ้าของจังหวัดปราจีนบุรี อยู่ในเขตความรับผิดชอบของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดปราจีนบุรี รับผิดชอบ 7 อำเภอ จำนวน 7 แห่ง สามารถผลิตกระแสไฟฟ้าได้ 737,674,964 ยูนิต และมีจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้าทั้งสิ้น 95,381 ราย มีรายได้ค่ากระแสไฟฟ้า 1,376,037,523.85 บาท

แบบตรวจผลงานของนักเรียน

กลุ่มที่	รายการปฏิบัติ															รวม	ผลการประเมิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																													
	เกมการศึกษาบริการของรัฐ									แผนผังความคิดบริการของรัฐ																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																				
	ปฏิบัติถูกต้อง			สรุปถูกต้อง			ร่วมมือทำงาน			สรุปถูกต้อง			สร้างสรรค์				ร่วมมือทำงาน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																													
	2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0		2	1	0																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																											

- หมายเหตุ พิจารณาโดยประเมินเป็นระดับคุณภาพ ดังนี้
- 0 หมายถึง ไม่ปฏิบัติ
 - 1 หมายถึง ปฏิบัติไม่ครบถ้วน
 - 2 หมายถึง ปฏิบัติครบถ้วน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

แบบตรวจบันทึกสาระการเรียนรู้

ชื่อ	รายการปฏิบัติ															รวม	ผลการประเมิน	
	สรุปถูกต้อง			บันทึกครบ			สะอาดสวยงาม			เสร็จทันเวลา			รับผิดชอบ				ผ่าน	ไม่ผ่าน
	2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0			

- หมายเหตุ พิจารณาโดยประเมินเป็นระดับคุณภาพ ดังนี้
- 0 หมายถึง ไม่ปฏิบัติ
 - 1 หมายถึง ปฏิบัติไม่ครบถ้วน
 - 2 หมายถึง ปฏิบัติครบถ้วน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์
เรื่อง จังหวัดปราจีนบุรี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง อาชีพในจังหวัดปราจีนบุรี เวลา 2 ชั่วโมง

1. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี

- 1.1 รู้และเข้าใจในลักษณะสภาพภูมิศาสตร์ โบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยว การปกครอง บริการของรัฐ และการประกอบอาชีพ ของคนในจังหวัดปราจีนบุรี
- 1.2 เข้าใจและปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของพลเมืองในการดำเนินชีวิต การปกครอง การประกอบอาชีพ การรับบริการของรัฐ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดปราจีนบุรี

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 2.1 บอกประเภทและลักษณะของอาชีพในจังหวัดปราจีนบุรีได้
- 2.2 อธิบายหลักการและแนวทางการประกอบอาชีพได้
- 2.3 สรุปความสำคัญของอาชีพต่อการดำรงชีวิตประจำวันได้

3. สาระการเรียนรู้

- 3.1 อาชีพที่สำคัญ
 - 3.1.1 อุตสาหกรรม
 - 3.1.2 งานหัตถกรรม
 - 3.1.3 การค้าขาย
 - 3.1.4 การประมงน้ำจืด
- 3.2 อาชีพเกษตรกรรม

4. การจัดการเรียนรู้

- 4.1 ครูสนทนากับนักเรียนถึงอาชีพที่นักเรียนพบเห็นในท้องถิ่น ให้นักเรียนยกตัวอย่าง และเล่าลักษณะของอาชีพโดยย่อ
- 4.2 แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม ๆ ละเท่า ๆ กัน กำหนดให้แต่ละกลุ่มศึกษา ค้นคว้าลักษณะของอาชีพในจังหวัดปราจีนบุรีจากหนังสือ แผ่นภาพ และใบความรู้ที่ 6 ดังนี้

4.2.1 อาชีพอุตสาหกรรม

4.2.2 อาชีพหัตถกรรม

4.2.3 อาชีพค้าขาย

4.2.4 อาชีพประมงน้ำจืด

4.2.5 อาชีพเกษตรกรรม

กำหนดให้กลุ่มละ 1 อาชีพ สรุปสาระสำคัญลงในใบงาน แต่ละกลุ่มนำเสนอผล
การศึกษาค้นคว้า อภิปรายผลร่วมกัน

4.3 ครูอธิบายเสริมเพิ่มเติมในอาชีพเกษตรกรรมถึงลักษณะและความสำคัญ
โดยใช้แผนภาพและข้อมูลประกอบ

4.4 กำหนดให้นักเรียนแต่ละกลุ่มระดมความคิดในหัวข้อ ดังนี้

4.4.1 หลักการและแนวทางในการประกอบอาชีพ

4.4.2 ความสำคัญของอาชีพต่อการดำรงชีวิตประจำวัน

สรุปผลการระดมความคิดลงในใบงานที่กำหนดให้ เสนอผลหน้าชั้นเรียน

4.5 บันทึกสาระการเรียนรู้ที่ได้รับลงในสมุด

5. สื่อ / อุปกรณ์

5.1 แผนภาพอาชีพต่าง ๆ

5.2 หนังสือ / เอกสารเกี่ยวกับจังหวัดปราจีนบุรี

5.3 ใบความรู้ที่ 6 อาชีพในจังหวัดปราจีนบุรี

5.4 ใบงานการทำกิจกรรมกลุ่ม

6. การวัดและประเมินผล

6.1 สังเกตการศึกษาค้นคว้าอาชีพในจังหวัดปราจีนบุรีในแต่ละประเภท

6.2 สังเกตการนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้า การอภิปรายผล

6.3 สังเกตการแสดงความคิดเห็นสรุป หลักการและแนวทางในการประกอบอาชีพ และ
ความสำคัญของอาชีพต่อการดำรงชีวิตประจำวัน

6.4 ตรวจใบงานสรุปสาระสำคัญ

6.5 ตรวจการบันทึกสาระการเรียนรู้

ใบความรู้ที่ 6

อาชีพในจังหวัดปราจีนบุรี

ประชากรส่วนใหญ่ของจังหวัดปราจีนบุรีประกอบอาชีพเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 70 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด รองลงมาเป็นประกอบอาชีพค้าขาย รับจ้าง และอุตสาหกรรม ซึ่งในแต่ละอาชีพมีรายละเอียด ดังนี้

อาชีพอุตสาหกรรม

จังหวัดปราจีนบุรีเป็นจังหวัดที่อยู่ในเขตส่งเสริมการลงทุนเขต 3 ซึ่งพัฒนาเข้าสู่การเป็นเมืองอุตสาหกรรม มีโรงงานในทุกอำเภอ เนื่องจากมีนักลงทุนเริ่มเข้ามาจำนวนมากซื้อที่ดินจำนวนมาก โดยเฉพาะในเขตอำเภอกบินทร์บุรี อำเภอศรีมหาโพธิ์ อำเภอเมืองปราจีนบุรี และอำเภอประจันตคาม ตามแนวถนนลำค้ำ 2 สาย คือ สาย 304 และสาย 33 โรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่เกิดขึ้นตามแนวนั้นดังกล่าวมาขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน จังหวัดปราจีนบุรีจึงได้เปลี่ยนโฉมหน้าจากจังหวัดเกษตรกรรม เข้าสู่การเป็นจังหวัดอุตสาหกรรม เน้นประเภทสินค้าการเกษตร อุปกรณ์ก่อสร้าง และบริการเป็นสำคัญ

ปัจจุบันจังหวัดปราจีนบุรีมีเขตประกอบอุตสาหกรรมที่เปิดดำเนินการแล้ว 10 แห่ง ได้แก่ เขตอุตสาหกรรมกบินทร์บุรีตั้งอยู่ที่ตำบลหนองกี่ อำเภอกบินทร์บุรี เนื้อที่ 2,400 ไร่ มีโรงงาน 43 โรงงาน ส่วนอุตสาหกรรมในครัวเรือนพัฒนา ตำบลนนทรี อำเภอกบินทร์บุรี เนื้อที่ 2,200 ไร่ มีโรงงาน 27 โรงงาน

การมีโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมาก ทำให้ประชาชนในจังหวัดเริ่มเปลี่ยนแปลงจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรมในท้องถิ่น ไปสู่การประกอบอาชีพในโรงงานอุตสาหกรรมมากขึ้นในแต่ละปี

อาชีพหัตถกรรม

เป็นอาชีพหลักและอาชีพเสริมที่ช่วยสร้างรายได้หลังฤดูการเก็บเกี่ยว ซึ่งมีในแต่ละอำเภอ เช่น การทำไม้กวาดดอกหญ้า การสานหมวกโบราณ การทอเสื่อกก การสานเข่ง การทอผ้า และผ้าไหม การทำเก้าอี้พลาสติก ผลิตภัณฑ์รองเท้า และผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่ เป็นต้น

อาชีพหัตถกรรมพื้นบ้านเกิดจากภูมิปัญญาของบรรพบุรุษในอดีตและสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน เป็นอาชีพเสริมของเกษตรกรซึ่งได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับนโยบายเศรษฐกิจแบบพึ่งตนเอง

อาชีพค้าขาย

การค้าขายในจังหวัดปราจีนบุรีเป็นลักษณะของการค้าปลีกสินค้าที่จำเป็นต่อการดำรงชีพในชีวิตประจำวัน เช่น น้ำมันเชื้อเพลิง เครื่องใช้ไฟฟ้า วัสดุก่อสร้าง เสื้อผ้า ยารักษาโรค และสินค้าส่งออก เช่น ข้าว ข้าวโพด ปอ มันสำปะหลัง หน่อไม้ไผ่ตง และผลไม้ต่างๆ โดยมีการค้าขายในทุกอำเภอ ตลาดที่มีการค้ามากที่สุด คือ อ. เมือง และอ. กบินทร์บุรี

อาชีพประมงน้ำจืด

จังหวัดปราจีนบุรีมีผลผลิตสัตว์น้ำจากการทำประมงน้ำจืด 2 แหล่ง คือ ผลผลิตตามแหล่งน้ำธรรมชาติ และผลผลิตจากการเพาะเลี้ยง แหล่งน้ำธรรมชาติที่เป็นแหล่งผลิตสัตว์น้ำ ได้แก่ แม่น้ำบางปะกง ห้วย หนอง คลองบึงต่าง ๆ สัตว์น้ำที่จับได้ที่สำคัญ ได้แก่ ปลาม้า ปลาตะกอก ปลาเค็ม ปลาช่อน ปลาดุก ปลาดุกเพี้ยน ปลาสวาย กุ้งก้ามกราม และกุ้งฝอย เป็นต้น

ส่วนการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีทั้งการเพาะเลี้ยงเพื่อนำมาบริโภคภายในครัวเรือนและเพื่อเป็นการค้า สัตว์น้ำที่มีการเพาะเลี้ยงที่สำคัญ ได้แก่ ปลาดุก ปลานิล ปลาสลิด ตะพาบ และกุ้งกุลาดำ ในปัจจุบันมีแนวโน้มว่าจะมีการขยายพื้นที่การเลี้ยงสัตว์น้ำโดยเฉพาะกุ้งกุลาดำทดแทนการทำนามากขึ้น เพราะให้ผลตอบแทนสูงกว่า แต่ยังมีปัญหาในการเพาะเลี้ยงเนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเขตพื้นที่น้ำจืดที่รัฐบาลสั่งระงับการเลี้ยงกุ้งกุลาดำ อำเภอบ้านสร้างเป็นเขตที่มีการเลี้ยงกุ้งกุลาดำมากที่สุด รองลงมาได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอศรีมโหสถ อำเภอศรีมหาโพธิ์ และอำเภอประจันตคาม

อาชีพเกษตรกรรม

ประชากรส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 70 ของจังหวัดปราจีนบุรีประกอบอาชีพด้านการเกษตร โดยมีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งสิ้น 1,396,350 ไร่ หรือประมาณร้อยละ 45.72 ของพื้นที่ทั้งหมด และมีพื้นที่ชลประทาน 457,000 ไร่ แต่เป็นชลประทานประเภทเก็บกักน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และการป้องกันอุทกภัย ไม่มีพื้นที่รับน้ำจากการชลประทาน ดังนั้นการเพาะปลูกพืชยังคงอาศัยน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติเท่านั้น การทำการเกษตรของมีดังนี้

การทำนา พื้นที่การทำนามีอยู่ทั่วไปทุกอำเภอ ยกเว้นอำเภอบ้านสร้างที่มีแต่ที่ลุ่ม จึงเป็นพื้นที่นาทั้งหมด มีการทำนาดำนาหว่าน และนาปรัง ต่อมาได้ปรับเปลี่ยนทำอย่างอื่นบ้าง

เช่น เลี้ยงกุ้ง เลี้ยงปลา และทำไร่นาสวนผสม

การทำไร่ พื้นที่การทำไร่อยู่ทางด้านตะวันออกของจังหวัดทั้งหมด โดยจะใช้พื้นที่ดอน ไม่มีแหล่งน้ำ อาศัยน้ำฝนแต่เพียงอย่างเดียว อำเภอที่มีพื้นที่ทำไร่มาก ได้แก่ อำเภอศรีมโหสถ อำเภอศรีมหาโพธิ์ อำเภอกบินทร์บุรี และอำเภอนาดี พืชที่ปลูกส่วนใหญ่เป็นมันสำปะหลัง รองลงมาคือ ข้าวโพด ถั่วเหลือง ถั่วเขียว และพืชอื่น ๆ

การทำสวนหรือการปลูกไม้ผล พื้นที่ทำสวนส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ดอน อยู่ทางตอนเหนือบริเวณแถบเขาใหญ่ และทางด้านตะวันออกของจังหวัด แม้พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดจะเป็นที่ดอน แต่ก็ไม่สามารถทำสวนได้ทั้งหมด เพราะถูกจำกัดด้วยแหล่งน้ำ เกษตรกรยังคงอาศัยน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติทั้งห้วย หนอง คลอง บึง และน้ำใต้ดิน พืชสวนที่ขึ้นหน้าขึ้นตาทำชื่อเสียงให้จังหวัดส่วนใหญ่จะปลูกแถบอำเภอเมืองปราจีนบุรี โดยอาศัยอิทธิพลความชื้นจากเทือกเขาใหญ่ พืชที่ปลูกได้แก่ ทุเรียน เงาะ กระท้อน ขนุน และไผ่ตง เป็นต้น

การปลูกผัก ปราจีนบุรียังไม่มีแหล่งปลูกที่สำคัญ พื้นที่ปลูกมากหรือน้อยแต่ละปีไม่แน่นอน มีการปลูกในพื้นที่ใกล้แหล่งน้ำต่าง ๆ หลายรูปแบบ เช่น การปลูกพืชไร่ พืชผัก หลังการไถนา การปลูกพืชผักขายแม่น้ำในฤดูแล้ง การปลูกผักตามร่องสวน

แบบบันทึกกิจกรรมกลุ่ม อาชีพอุตสาหกรรม

1. ลักษณะของอาชีพ

.....

.....

.....

.....

2. ผลิตภัณฑ์ หรือผลผลิต ได้แก่

.....

.....

.....

.....

3. สถานที่ดำเนินการ

.....

.....

.....

.....

4. ความสำคัญของอาชีพอุตสาหกรรม

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....เลขานุการกลุ่ม

แบบบันทึกกิจกรรมกลุ่ม อาชีพหัตถกรรม

1. ลักษณะของอาชีพ

2. ผลิตภัณฑ์ หรือผลผลิต ได้แก่

3. สถานที่ดำเนินการ

4. ความสำคัญของอาชีพหัตถกรรม

ลงชื่อ.....เลขานุการกลุ่ม

แบบบันทึกกิจกรรมกลุ่ม
อาชีพค้าขาย

1. ลักษณะของอาชีพ

.....

.....

.....

.....

2. ผลิตภัณฑ์ หรือผลผลิต ได้แก่

.....

.....

.....

3. สถานที่ดำเนินการ

.....

.....

.....

4. ความสำคัญของอาชีพค้าขาย

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....เลขานุกรม

แบบบันทึกกิจกรรมกลุ่ม
อาชีพประมงน้ำจืด

1. ลักษณะของอาชีพ

.....

.....

.....

.....

2. ผลิตภัณฑ์ หรือผลผลิต ได้แก่

.....

.....

.....

.....

3. สถานที่ดำเนินการ

.....

.....

.....

.....

4. ความสำคัญของอาชีพประมงน้ำจืด

.....

.....

.....

.....

แบบบันทึกกิจกรรมกลุ่ม
อาชีพเกษตรกรรม

1. ลักษณะของอาชีพ

.....

.....

.....

.....

.....

2. ผลิตภัณฑ์ หรือผลผลิต ได้แก่

.....

.....

.....

.....

3. สถานที่ดำเนินการ

.....

.....

.....

.....

4. ความสำคัญของอาชีพเกษตรกรรม

.....

.....

.....

.....

.....

แบบบันทึกกิจกรรมกลุ่ม

☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆

1. หลักการและแนวทางในการประกอบอาชีพ

เมื่อนักเรียนต้องการจะประกอบอาชีพให้เกิดความสำเร็จได้นั้น จะต้องทำอย่างไรบ้าง ?

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....
- 6.....
- 7.....
- 8.....
- 9.....
- 10.....

2. ความสำคัญของอาชีพต่อการดำรงชีวิตประจำวัน

การประกอบอาชีพ มีความสำคัญต่อนักเรียนและครอบครัวอย่างไร ?

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....
- 6.....
- 7.....
- 8.....
- 9.....
- 10.....

ลงชื่อ.....เลขานุการกลุ่ม

แบบตรวจผลงานของนักเรียน

กลุ่มที่	รายการปฏิบัติ															รวม	ผลการประเมิน	
	บันทึกกิจกรรมกลุ่ม																ผ่าน	ไม่ผ่าน
	สรุปถูกต้อง			บันทึกครบถ้วน			ร่วมมือทำงาน			รับผิดชอบ			เสร็จทันเวลา					
	2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0			
รวม																		

หมายเหตุ พิจารณาโดยประเมินเป็นระดับคุณภาพ ดังนี้

0 หมายถึง ไม่ปฏิบัติ

1 หมายถึง ปฏิบัติไม่ครบถ้วน

2 หมายถึง ปฏิบัติครบถ้วน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

แบบตรวจบันทึกสาระการเรียนรู้

ชื่อ	รายการปฏิบัติ															รวม	ผลการประเมิน	
	สรุปถูกต้อง			บันทึกครบถ้วน			สะอาดสวยงาม			เสร็จทันเวลา			รับผิดชอบ				ผ่าน	ไม่ผ่าน
	2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0			

หมายเหตุพิจารณาโดยประเมินเป็นระดับคุณภาพ ดังนี้

0 หมายถึง ไม่ปฏิบัติ

1 หมายถึง ปฏิบัติไม่ครบถ้วน

2 หมายถึง ปฏิบัติครบถ้วน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์
 เรื่อง จังหวัดปราจีนบุรี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง โบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดปราจีนบุรี
 เวลา 4 ชั่วโมง

1. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี

- 1.1 รู้และเข้าใจในลักษณะสภาพภูมิศาสตร์ โบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยว การปกครอง บริการของรัฐ และการประกอบอาชีพ ของคนในจังหวัดปราจีนบุรี
- 1.2 เข้าใจและปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของพลเมืองในการดำเนินชีวิต การปกครอง การประกอบอาชีพ การรับบริการของรัฐ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดปราจีนบุรี

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 2.1 อธิบายชื่อ ลักษณะและความสำคัญของโบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดปราจีนบุรีได้
- 2.2 อธิบายและปฏิบัติตนที่ดีในการเยี่ยมชมโบราณสถานที่สำคัญได้
- 2.3 บอกแนวทางในการอนุรักษ์โบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดปราจีนบุรีได้

3. สาระการเรียนรู้

- 3.1 โบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ
 - 3.1.1 โบราณสถานเมืองศรีมโหสถ
 - 3.1.2 โบราณสถานสระมรกต
 - 3.1.3 ต้นศรีมหาโพธิ์
 - 3.1.4 ดึกเจ้าพระยาอภัยภูเบศร
- 3.2 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ปราจีนบุรี

4. การจัดการเรียนรู้

4.1 ครูสนทนากับนักเรียนถึงประสบการณ์การท่องเที่ยวในสถานที่ต่าง ๆ ของนักเรียน ให้ตัวแทนนักเรียนเล่าประสบการณ์ของตนหน้าชั้นเรียน

4.2 ครูแนะนำชื่อโบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในจังหวัดปราจีนบุรี พร้อมทั้งนำแผ่นภาพมาให้นักเรียนดู ให้ตัวแทนนักเรียนที่รู้จักหรือเคยมีประสบการณ์ไปเที่ยวชมมาแล้วเล่าลักษณะและความสำคัญของสถานที่แต่ละแห่ง ครูอธิบายประกอบเพิ่มเติม

4.3 ครูแจ้งกิจกรรมการทัศนศึกษาออกสถานที่ 2 แห่ง คือ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ปราจีนบุรี และตึกเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ให้นักเรียนแต่ละคนบอกหลักการปฏิบัติตนในการเป็นผู้เยี่ยมชมสถานที่ที่ดี ครูอธิบายประกอบเพิ่มเติม

4.4 กิจกรรมการทัศนศึกษา กำหนดให้นักเรียนบันทึกผลลงในใบงานการทัศนศึกษา ดังนี้

4.4.1 ลักษณะและความสำคัญของสถานที่

4.4.2 ความรู้ที่ได้รับจากการเยี่ยมชม

4.4.3 ความประทับใจในการเยี่ยมชม

4.4.4 ข้อคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะ

4.5 นักเรียนแต่ละคนนำเสนอผลการบันทึกการทัศนศึกษา ร่วมกันสรุปผล

4.6 แสดงความคิดเห็นและสรุปแนวทางการอนุรักษ์โบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดปราจีนบุรี

4.7 นักเรียนในชั้นเรียนร่วมกันจัดป้ายนิเทศ การทัศนศึกษาโบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดปราจีนบุรี

5. สื่อ / อุปกรณ์ / แหล่งการเรียนรู้

5.1 แผ่นภาพโบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดปราจีนบุรี

5.2 หนังสือ / เอกสารเกี่ยวกับจังหวัดปราจีนบุรี

5.3 ใบความรู้ที่ 7 โบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดปราจีนบุรี

5.4 ใบงานการทัศนศึกษาโบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดปราจีนบุรี

5.4 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ปราจีนบุรี

5.5 ตึกเจ้าพระยาอภัยภูเบศร

5.6 วัสดุที่ใช้ในการจัดป้ายนิเทศ

6. การวัดผลและประเมินผล

6.1 สังเกตการแสดงความคิดเห็น และบอกหลักการปฏิบัติตนในการเยี่ยมชมโบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ

6.2 สังเกตการอธิบายผล และสรุปผลการทัศนศึกษา

6.3 สังเกตการแสดงความคิดเห็น และสรุปแนวทางการอนุรักษ์โบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดปราจีนบุรี

6.4 ตรวจการบันทึกการทัศนศึกษา

6.5 ตรวจผลงานการจัดทำป้ายนิเทศ

ใบความรู้ที่ 7

โบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดปราจีนบุรี

โบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ

โบราณสถานเมืองศรีมโหสถ

ตั้งอยู่ที่บ้านโคกวัด ต. โคกปี่ อ. ศรีมโหสถ เมืองศรีมโหสถ เป็นเมืองโบราณขนาดใหญ่รูปไข่ หรือสี่เหลี่ยมผืนผ้ามุมมน ประมาณ 700 ไร่ มีคูน้ำคันดินกำแพงเมืองล้อมรอบ ภายในเมืองมีโบราณสถาน เนินดิน สระน้ำ ป้อมน้ำ กระจายอยู่ทั่วไปกว่า 100 แห่ง สันนิษฐานว่าสร้างขึ้นในสมัยทวารวดี กลุ่มโบราณสถานกลางเมือง เป็นหมู่เทวาลัยฐานก่อด้วยศิลาแลง เทวาลัยรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า สระแก้วเป็นสระน้ำโบราณที่ขอบสระมีภาพแกะสลักลวดลายเป็นรูปสัตว์ต่าง ๆ

โบราณสถานสระมรกต

ตั้งอยู่ที่วัดสระมรกต ต. โคกไทย อ. ศรีมโหสถ เป็นกลุ่มโบราณสถานทางพุทธศาสนาขนาดใหญ่ ประกอบด้วยสิ่งก่อสร้างศิลาแลงและอิฐ มีรอยพระพุทธรูปที่ใหญ่และเก่าแก่ที่สุดในประเทศไทย ใกล้กันนั้นมีบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งพบพระพุทธรูปและโบราณวัตถุเป็นจำนวนมากภายในบ่อ นอกจากนี้ยังมีสระมรกต เป็นสระน้ำรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าในสมัยโบราณ

ต้นศรีมหาโพธิ์

อยู่ที่วัดศรีมหาโพธิ์ ต. โคกปี่ อ. ศรีมโหสถ สันนิษฐานว่าเป็นหน่อจากต้นศรีมหาโพธิ์ที่ประทับของพระพุทธเจ้าเมื่อประมาณ 2,000 ปีมาแล้ว เป็นต้นโพธิ์ขนาดใหญ่ มีอายุยาวนาน ถือว่าเป็นสัญลักษณ์ของจังหวัดปราจีนบุรี มีนักท่องเที่ยวและชาวจังหวัดปราจีนบุรีได้เดินทางไปเยี่ยมชมในแต่ละวันจำนวนมาก

ตึกเจ้าพระยาอภัยภูเบศร

ตั้งอยู่ในโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร อ. เมือง เป็นตึกที่เจ้าพระยาอภัยภูเบศรสร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2452 โดยให้บริษัทโฮวาร์ด เออร์สกิน เป็นผู้ออกแบบก่อสร้างเพื่อถวายเป็นที่ประทับของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ ในคราวเสด็จประพาสมณฑลปราจีน หลังจากที่ได้เสด็จในครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2451 แต่เสด็จสวรรคตก่อนในกลางปี พ.ศ. 2453 ตึกหลังนี้ได้ใช้รับเสด็จพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวในปี พ.ศ. 2455

รวมทั้งพระบรมวงศานุวงศ์อีกหลายพระองค์คราวเสด็จมณฑลปราจีนบุรี ดิ็กเจ้าพระยาอภัยภูเบศร มีลักษณะสถาปัตยกรรมเป็นตึกสองชั้นแบบยุโรป สมัยเรอเนสซองส์ ปัจจุบันได้จัดทำเป็นพิพิธภัณฑ์ การแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศร โดยเป็นศูนย์การรวบรวม อนุรักษ์ ตำรายาไทย สมุนไพรไทย การแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้านของจังหวัดปราจีนบุรี อีกทั้งยังเป็นแหล่งการศึกษา ค้นคว้า วิจัย และเผยแพร่ ความรู้เกี่ยวกับชีวิตของคนในท้องถิ่น ที่เกี่ยวข้องกับสมุนไพรและการแพทย์ ของท้องถิ่น

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ปราจีนบุรี

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ปราจีนบุรี ตั้งอยู่ที่ อ. เมือง ข้างของศาลากลางจังหวัด ปราจีนบุรีหลังเดิม เป็นสถานที่เก็บรวบรวมศิลปะโบราณวัตถุอันล้ำค่าในเขตจังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย 7 จังหวัด ในเขตจังหวัดสระแก้ว ชลบุรี จันทบุรี นครนายก ฉะเชิงเทรา ตราด และระยอง มีการจัดแสดงศิลปะโบราณวัตถุในประเทศไทย ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์เรื่อยมา และโบราณวัตถุในจังหวัดปราจีนบุรี เช่น เทวรูปเก่า พระพุทธรูปศิลปะทวารวดีและลพบุรี หีบหลังศิลปะเขมร เครื่องมือเครื่องใช้สำริด รวมทั้งโบราณคดีได้นำไทยที่พบจากใต้ทะเลบริเวณเกาะครามจังหวัดชลบุรีและจากที่อื่น ๆ

ชั้นบนของอาคารจัดแสดงศิลปะโบราณวัตถุในประเทศไทย จัดแบ่งตามยุคสมัยและ สกุลช่าง และโบราณคดีได้นำไทย จัดแสดงเครื่องถ้วยสังคโลกที่พบใต้ทะเลจากบริเวณเกาะคราม จังหวัดชลบุรี ชั้นล่างของอาคารจัดแสดงศิลปะโบราณวัตถุที่พบในจังหวัดปราจีนบุรีที่สำคัญ เช่น เทวรูปพระนารายณ์สวมหมวกจตุรพัก พระธรรมจักร ที่วางคันฉ่องมีจารึกอักษรปัลลวะ

แบบตรวจผลงานของนักเรียน

กลุ่มที่	รายการปฏิบัติ															รวม	ผลการประเมิน	
	ป้ายนิเทศโบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยว																	
	สรุปถูกต้อง			สะอาดสวยงาม			ร่วมมือทำงาน			สร้างสรรค์			เสร็จทันเวลา					
	2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0		ผ่าน	ไม่ผ่าน
รวม																		

- หมายเหตุ พิจารณาโดยประเมินเป็นระดับคุณภาพ ดังนี้
- 0 หมายถึง ไม่ปฏิบัติ
 - 1 หมายถึง ปฏิบัติไม่ครบถ้วน
 - 2 หมายถึง ปฏิบัติครบถ้วน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน